

Poštarina u gotovom plaćena.

SOKOLSKI GLASNIK

ZVANIČAN ORGAN
JUGOSLOVENSKOG
SOKOLSKOG SAVEZA

600. V. JANUAR 1923 BROJ 1.

UREDNIK MIROSLAV AMBROŽIČ
U LJUBLJANI, ERJAVČEVA CESTA BR. 4/II
IZDAVAČ JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI
SAVEZ U LJUBLJANI TELEFON BR. 543

«Sokolski Glasnik» izlazi početkom svakoga meseca i stoji godišnje 25.— Din, polugodišnje 12-50 Din, četvrtgodišnje 6-50 Din. Preplata plaća se u napred poštanskom položnicom. — Pojedini brojevi stoje 2-50 Din.

Pismene prinose upravište na uredništvo «Sokolskog Glasnika» u Ljubljani, Erjavčeva cesta 4/II.; novčane prinose, narudžbe, reklamacije pak na upravu «Sokolskog Glasnika» u Ljubljani, Narodni dom.

* Sadržaj 1. broja:

Пpистyп — Pristup — Uvodnik	1, 2, 3
Dr. Viktor Murnik: Sokol in priroda	4
Miroslav Ambrožič: Sokolska vaspitna metodika	6
1. Sokolska misao. — 2. Telesno vaspitanje. — 3. Moralno vaspitanje. — 4. Intelktualno vaspitanje. — 5. Vaspitanje naroda.	
Zdravstvo:	
Дp. Јернеј Демшар: Општа сполна профилакса	15-20
Iz starešinstva JSS.:	
Odborova seja. — I. glavna skupščina Jugoslovanske sokolske matice. — I. seja starešinstva. — II. seja starešinstva. — III. seja starešinstva. — IV. seja starešinstva. — V. seja starešinstva. — VI. seja starešinstva. — VII. seja starešinstva. — Jugoslovenskemu Sokolstvu!	20-22
Iz tehničnega odbora JSS.:	
Savezni prednjaški izpit. — Novi prednjaki. — Medzletne tekme ČOS. O izidu mednarodne tekme. — Pregled udeležbe pri tekmah na I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu	22
Iz prosvetnega odseka JSS.:	
Prosvetni odsek JSS.	22
Naše naloge:	
Što da radimo i izvedemo u januaru?	23-26
Iz žup in društev:	
Sokolska župa Ljubljana I. — Načrt prednjaškega tečaja sokolske župe Ljubljana I. — Sokolska župa Split: Sokolsko društvo u Igranama. — Sokolsko društvo u Podgori. — Sokolsko društvo u Trogiru	26-29
Iz slovanskega Sokolstva:	
Seja odbora ČOS. — Antonin Kalina †. — Tyršov dom. — O jedinstvenom članstvu. — Male ili velike župe. — Poljska sokolska župa Wielkopolska	29-33
Razno:	
Nicolas Jan Cupérus. — Unija francoskih gimnastov. — Hrvatski Sokol Chicago. — Bugarski „Junaci“	33-35
Strokovna literatura:	
Spomen-knjiga o I. jugoslovenskem vsesokolskom sletu. — Nove publikacije	35-36
Književnost:	
Fra Grga Martić. — Nove publikacije	36-37
Listek:	
Belgijska kritika o vsesokolskom sletu u Ljubljani	37-40
Iz uredništva	40

SOKOLSKI GLASNIK

V. LETNIK
1923

UREDIL
MIROSLAV
AMBROŽIČ

V LJUBLJANI

IZDAL IN ZALOŽIL JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI SAVEZ
NATISNILA DELNIŠKA TISKARNA, D. D. V LJUBLJANI

42. 273

Stalno so sodelovali pri urejevanju
Sokolskega Glasnika bratje:

UROŠ ČOVIĆ

(Sarajevo)

DR. JOVAN HADŽI

VLADIMIR KUŠČER

VERIJ ŠVAJGAR

(Ljubljana)

Vsebina V. letnika Sokolskega Glasnika

Razprave, članki, životopisi, pesmi

Приступ — Pristup — Uvodnik. M. A-č.	1
Sokol in priroda. I. Dr. Viktor Murnik	4
Sokolska vaspitna metodika. Miroslav Ambrožič	
I. 1. Sokolska misao	9
2. Telesno vaspitanje	10
3. Moralno vaspitanje	11
4. Intelektualno vaspitanje	14
5. Vaspitanje naroda	15
II. 1. Sokolstvo in narodnost	43
2. Sokolski moral	44
3. Demokratizam i bratstvo	48
4. Sokolstvo i stranačka politika	50
5. Sokolstvo i vera	99
6. Ko može da bude članom naše organizacije?	99
7. Sokolstvo kao društvena organizacija	101
8. Kakva je osnovna organizacija Sokolstva	103
III. 1. Sokolsko vaspitanje s obzirom na lepotu	139
2. Zahtevi lepote	141
3. O oblicima čovečjega tela	142
4. Proporcije čovečjega tela	144
5. Unakazivanje tela s pomodnim odelom	204
6. Pravilno držanje tela	206
7. Proporcije vežbača	208
IV. 1. O vaspitanju	270
2. Predmet i sredstvo sokolskog vaspitanja	273
3. Ko vaspitava	274
4. Kako delimo sokolske pitomce	274
5. Temeljni zahtev vaspitnog upliva	276
6. Šta moraš da znaš o tvojim pitomcima	278
7. Opšte upute za postupanje s pitomcima prema njihovim individualnim osobinama	336
Naš človek. E. Gangl	41
O играма. C. Врдољак	52, 147
Profesor Louis Léger. A. Debeljak	54
Prosvetni rad u Sokolstvu Dr. Viktor Murnik	89
Skautizam i Sokolstvo. Petar M. Lazarević	96
† Dr. Ivan Tavčar. E. Gangl	107
Sokolstvo na straži. Dr. Vladimir Ravnihar	137
Stališče žene v sokolski organizaciji. Joža Trdinova	149
K vzgoji naraščaja. M. A-č.	201
Tridesetletni jubilej dela dr. Viktorja Murnika	214
Brat Dragutin Šulce. Ante Brozović	216
Pesem južnih Sokolov. E. Gangl	265
Visoka šola za telesno vzgojo. I. B.	276

Sokolstvo in vojska.	269
Šestdesetletnica Sokolstva na slovanskem jugu. <i>M. A-č.</i>	286
Pozdravljen, kraljevski član naše sokolske organizacije!	329
Manjšinsko delo v Sokolstvu. <i>Dr. R. Fux</i>	330
Načrt za zdravniške odseke v društvih, župah in savezu. <i>Miroslav Ambrožič</i>	332
Beg. <i>Dušan M. Bogunović</i>	342
Engelbert Gangl, petdesetletnik. <i>M. A-č</i>	450

Zdravstvo

Општа spolna профилакса. <i>Dr. Jernej Demšar</i>	15
О алкохолу. <i>Dr. Иван Робиди</i>	55
О alkoholu. <i>Dr. Ivan Robida</i>	57
Туберкулоза. <i>Dr. Тоне Јамар</i>	109
Домаће лекарне. <i>Франц Шлајпах</i>	152
Prva pomoć. <i>France Šlajpah</i>	208
Trahom ali egiptovska bolezen. <i>Dr. L. Ješe</i>	279
Splošna spolna profilaksa. <i>Dr. Jernej Demšar</i>	281
О пегавцу. <i>Dr. Мирко Чернич</i>	345
О pegavici. <i>Dr. Mirko Černić</i>	348

Naše naloge

Što da radimo i izvedemo u januaru?	23
Радни програм за годину 1923.	66
Radni program za godinu 1923.	68
Delovni program za leto 1923	71
Spomladni čas	180

Poročila

Seja odbora ČOS.	29
Odborova seja JSS.	111
Sokolski dnevi v Beogradu	157
Medzletne tekme češkega Sokolstva. <i>M. A-č.</i>	220
Odborova seja JSS.	288
Tyršev dom v Pragi. <i>Dr. Riko Fux</i>	353
50 letnica Unije francoskih gimnastov v Parizu. <i>Dr. Ravnihar</i>	354

Poslovniki in načrti

Načrt prednjaškega tečaja župe Ljubljana I. <i>M.-Ač.</i>	26
Pravilnik fonda za ozlede JSS.	290

Iz starešinstva JSS.

Odborova seja JSS.	20
I. glavna skupščina Jugoslovenske sokolske matice	20
Seje starešinstva	20, 60, 123, 175, 224, 295, 356
Jugoslovenskemu Sokolstvu	20
Glavna skupščina JSS.	59
Seja odbora JSS.	59
Odlikovanja Sokolov	59
Poziv	61, 123, 173, 227, 296, 358
Statistično poročilo	61, 227, 297

IV. redna glavna skupščina JSS.	122
Izjava	224
Izključitve	227, 357
Natečaj	295
Pojasnilo	295
Naše stanovišče prema skautizmu	297
Sokolstvo za pogažena prava našeg naroda	353
Naši prapori	358
Navodila za statistiko	359
Za manjšine	371

Iz tehničnega odbora JSS.

Novi prednjaki	22, 176, 228, 299, 361
Medzletne tekme ČOS.	22, 61
Mednarodna tekma	22
Pregled udeležbe pri tekmah	24
Poročilo o delovanju	61
Svedočanstvo o župskim ispitima.	62
Prednjaški tečaj ČOS.	228
Savezni prednjaški tečaj	298
Pokrajinska zleta 1924.	360
Natečaj	361

Sokolski sabor 1924

Poziv	361
Organizacija priprav za sabor. <i>M. A-č.</i>	362

Iz prosvetnega odseka JSS.

Prosvetni odsek JSS.	22
Prosvetno delo v sokolskih društvih. <i>I. B.</i>	62, 177
Sokolske prireditve in veselice	64

Iz odseka za naraščaj JSS.

O vaspitanju naraštaja	229
Vaspitanje naraštaja	233, 364
Vzgoja naraščaja	242, 368
O vzgoji naraščaja	238
Odnosaj prednjaka prema njegovom odelenju	300
Razmerje prednjaka do njegove vrste	305

Jugoslovenska sokolska matica

Ustanovni občni zbor. <i>M. A-č.</i>	65
Na delo za Sokolsko matico. <i>Dr. J. B.</i>	228
Jugoslovenska sokolska matica	300

Poročila iz žup in društev

Banja Luka	248
Beograd	72, 124, 180, 373
Celje	124, 182, 249, 373
Kragujevac	309

Kranj	182, 249, 377
Ljubljana I.	26, 72, 125, 250
Maribor	183, 251, 312
Mostar	72, 184, 252, 313; 378
Novi Sad	125, 314
Novo mesto	125, 315
Osijek	73, 380
Rijeka	73, 186, 252
Sarajevo	126, 252
Skoplje	380
Split	28, 75, 127, 188, 252, 317
Šabac	75, 128
Šibenik	129, 316
Tuzla	130, 253
Veliki Bečkerek	254, 318
Zagreb	130, 190

Iz slovanskega Sokolstva

† Antonin Kalina, <i>E. Gangl</i>	30
Tyršev dom, <i>V. Švajger</i>	30
O jedinstvenom članstvu u ČOS.	31
Male ili velike župe?	33
Sokolane, <i>Švajgar</i>	75
Jugoslovenski Soko u Pragu, <i>Ante Tadić</i>	77
Поздрав старешинства ЧОС.	77
Zimska plivaonica u Tyrševem domu	79
Božićna kolekta ČOS.	79
Nabavljачка zadruga ČOS.	80
Međusletna natecanja ČOS.	80
Načelni zaključci ČOS.	81
Slovačko Sokolstvo	82
Poljsko Sokolstvo	33, 82, 132, 193, 259, 384
Češko sokolsko društvo v Vladivostoku	82
† Dr. Alois Rašin	130
† Ivan Ferjančič, <i>E. Gangl</i>	131
Sokolska koleda	131
Sokol Pražsky	131
Sokolsko društvo u Lomnici	131
Lužičko-srpsko Sokolstvo	131, 193, 259
Dva sokolska jubileja	192
Josip Klenka	192
Naraščajski znak	192
František Pelc	192
Rad ČOS.	192, 257, 324
Sokolski muzej u Pragu	193
Česki Soko u Sofiji	193
Rusija i Sokolstvo.	193
Američko Sokolstvo	194
† Dr. Peregrin Fiša	255
Statistika JSS.	255
Odborova seja ČOS.	256

Odbor ČOS.	257
Češki naraščajniki v Jugoslaviji	257
Sprejem maršala Focha v Pragi	258
Husov dan	258
Prosvetna šola ČOS.	258
Stadion v Brnu	258
Tajnost plzenske župe	258, 325
Sokolstvo v Avstriji	258
Zlet v Brnu	259, 325
Iz testamenta Sokola	259
Pomagaj si	259
† Rajmund Ravnihar	321
† Dr. Vladimir Sernec	321
A. V. Prágr	322
Rešimo sokolski Tabor	322
Darila za Bunozovo obitelj	323
Spomin starega Sokola v Ameriki	323
Dr. Frant. Čížek	324
Manjšinsko delo	324
Kakšni so češki Sokoli	324
Nov stadion	324
Stališče ČOS. k občinskim volitvam.	325
Kako deluje največja češka župa	326
† Dr. Duro Kesić	382
Statistični pregled JSS.	382
Соколка жупа у Сарајеви	382
Srečke za Tyršev dom	383
Zamejna češka župa	383

Razno

Nicolas Jan Cupérus	33
Unija francoskih gimnastov	34, 83, 327, 384
Hrvatski Sokol v Ameriki	34
Bugarski Junaci	35
Francuski gimnastičari u Ljubljani	83
Hrvatski Sokol	83, 384
Deutsche Turnerschaft.	83, 261
Stadion u Londonu	83, 133, 261
Matija Gubec	132
Olimpijske igre	132, 260
Čehoslovačka vojska	132
Radnička gimnastička društva u Českoj	133, 384
Njemačka radnička gimnastička društva	133
U Danskoj	133
Orli u Českoj	133, 384
Slovenački Orli	133, 327
Prírejanje tombol	260
Stadion na Dunaju	260
Československa gasilska zveza	260
Zlet francoskih gimnastov	260
Šolske tekme v Parizu	261

Belgijski gimnasti	261
Švicarska telovadna zveza	261
Telovadna vzgoja mladine v Italiji	261
Tekme češkoslovenske vojske	327
Italijanska telovadna zveza	327
Načrt zakona o telesni vzgoji	383
Raspis Ministarstva prosvete	384
Pariški mestni proračun	384
Jugoslovenska zveza D. T. J.	384

Strokovna literatura

Spomen-knjiga o I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu	35, 195
Jindřich Fügner. <i>E. Gangl</i>	36
Pamatnik VII. sletu všesokolského v Praze	36, 261
Vestník TO. JSS.	83
Nove izdaje	36, 84, 134, 197, 262, 328, 385
Sokolič	84, 134, 197, 261, 385
O Соколы. J. X.	133, 196
Jugoslovenski sokolski koledar	328, 385

Književnost

Fra Grga Martić	36
Uredništvu poslane knjige in izdaje	37, 85, 134, 198, 263, 328, 386
Vardar. <i>Dr. Fr. Ilešič</i>	84

Listek

Belgijska kritika o svesokolskom sletu u Ljubljani	37, 87
Dekanove reči studentima	136
Disciplina. <i>A. Rištavý</i>	263
Upliv gimnastike na probavu. <i>Dr. Tichy-A. R.</i>	264
Nekoliko polemike. <i>Dr. Ravnihar</i>	387
Samo kroz vežbaonicu. <i>M. Ač.</i>	388
Profesor medjunarodnog prava o Sokolstvu	389
Nagovor pred vrsto	390

Kronika

Kronika	85, 135, 198
-------------------	--------------

Iz uredništva

Iz uredništva	40, 88, 136, 200, 392
-------------------------	-----------------------

Приступ

Улазимо у ново годиште, прво после јамачно најлешње године у кратком времену југословенског Соколства. Наша је општа жеља, да буде и ова година тако лепа и плодносна, како је била прошла.

Желећи то, чврсто смо уверени, да ће долазећа година бити плодносна а према томе и тако лепа само ако будемо то ми хтели. То је у нашим рукама; сами смо ковачи своје среће.

На скупштини у Загребу решено је једнодушно, да се ова година посвети унутарњем раду и ради тога нећемо ове године приређивати никаквих већих савезних или покрајинских слетова; жупе нека приређују своје слетове; жупе нека приреде своје предњачке испите; наш васпитни рад нека се продуби; потанко васпитање предњаштва, чланства и нараштаја нека задобије чим већма на својем интензитету и у својој успешности.

Важни позив и велик задатак запада у том раду и наше званично гласило «Соколски Гласник».

«Соколски Гласник» мора бити гласник смера васпитнога рада југословенског Соколства, мора давати иницијативе и чистити појмове; а мора подавати и јасну слику нашега деловања, слику, која мора бити права, тачна и потпуна. На стварање таквог «Гласника» нису позвани само старешинство, савезни технички одбор и уредник, него и сви они, који могу и морају допринети. «Гласник» је својина нас свију, наше скупно средство, уредник га само води, да остане веран својој улози и соколским начелима, да сачува правилан облик — на суделовање пак су позвани сви они, који су способни подати нашој соколској целокупности у писменом облику соколске начоре, соколске науке, здраве мисли и правилне побуде.

Позвани су и сви друштвени и жупски функционари! Као што сам већ споменуо, мора «Гласник» да пружи и јасну слику нашега деловања. То нам морају доприносити у првом реду друштвени и жупни чиниоци у облику исцрпних извештаја и статистичких података. Нека дакле не изостане ни један важнији извештај о наступима, општим зборовима (скупштинама), течајима и другим опште занимљивим догађајима. — И још једну дужност имају браћа и сестре: бринути се за раширивање «Гласника». Колико више има претплатника, толико ће већи бити лист, то више ће доносити корисног градива, то боље ће вршити своју дужност.

На то сам хтео упозорити сву браћу и сестре. Нека мој глас не остане глас вапијућег у пустињи!

Користи ће отуда имати само Соколство и наш југословенски народ — а што више ћемо у овој години користити Соколству и народу, то лакше ћемо упоређивати текућу годину с прошлом!

Здраво!

Уредник.

Pristup

Ulazimo u novo godište, prvo posle jamačno najlepše godine u kratkom vremenu jugoslovenskog Sokolstva. Naša je opšta želja, da bude i ova godina tako lepa i plodonosna, kako je bila prošla.

Želeći to, čvrsto smo uvereni, da će dolazeća godina biti plodonosna, a prema tome i tako lepa samo ako budemo to mi hteli. To je u našim rukama; sami smo kovači svoje sreće.

Na skupštini u Zagrebu rešeno je jednodušno, da se ova godina posveti unutaršnjem radu i radi toga nećemo ove godine priređivati nikakvih većih saveznih ili pokrajinskih sletova; župe neka priređuju svoje sletove; župe neka prirede svoje prednjačke izpite; naš vaspitni rad neka se produbi; potanko vaspitanje prednjaštva, članstva i naraštaja neka zadobije čim većma na svojem intenzitetu i u svojoj uspešnosti.

Važni poziv i velik zadatak zapada u tom radu i naše zvanično glasilo, «Sokolski Glasnik».

«Sokolski Glasnik» mora biti glasnik smera vaspitnoga rada jugoslovenskog Sokolstva; mora davati inicijative i čistiti pojmove; a mora podavati i jasnu sliku našega delovanja, sliku, koja mora biti prava, tačna i potpuna. Na stvaranje takvog «Glasnika» nisu pozvani samo starešinstvo, savezni tehnički odbor i urednik, nego svi oni, koji mogu i moraju doprineći. «Glasnik» je svojina nas svih, naše skupno sredstvo, urednik ga samo vodi, da ostane veran svojoj ulozi i sokolskim načelima, da sačuva pravilan oblik — na sudelovanje pak su pozvani svi oni, koji su sposobni podati našoj sokolskoj celokupnosti u pismenom obliku sokolske nazore, skolske nauke, zdrave misli i pravilne pobude.

Pozvani su i svi društveni i župski funkcionari! Kao što sam već spomenuo, mora «Glasnik» da pruži i jasnu sliku našega delovanja. To nam moraju doprinositi u prvom redu društveni i župni činitelji u obliku iscrpnih izveštaja i statističkih podataka. Neka dakle ne izostane ni jedan važniji izveštaj o nastupima, opštim zborovima (skupštinama) tečajima i drugim opšte zanimljivim događajima. — I još jednu dužnost imaju braća i sestre: brinuti se za raširivanje «Glasnika». Koliko više ima pretplatnika toliko će veći biti list, to više će donositi korisnog gradiva, to bolje će vršiti svoju dužnost.

Na to sam hteo upozoriti svu braću i sestre. Neka moj glas ne ostane glas vapijućeg u pustinji!

Koristi će otuda imati samo Sokolstvo i naš jugoslovenski narod — a što više ćemo u ovoj godini koristiti Sokolstvu i narodu, to lakše ćemo upoređivati tekuću godinu s prošlom!

Zdravo!

Urednik.

Uvodnik

Novo leto nastopamo, prvo po gotovo najlepšem letu v kralki dobi našega jugoslovenskega Sokolstva; da bi bilo to leto tudi tako lepo in tako plodonosno, kakor je bilo prošlo, to je naša obča želja.

Ob tej želji pa smo lahko trdno prepričani, da bo prihodnje leto tako plodonosno, potemtakem tudi tako lepo, samo če bomo mi sami to hoteli. V naših rokah je, sami smo kovači svoje sreče.

Na skupščini v Zagrebu se je enodušno sklenilo, naj bo to leto posvečeno mirnemu notranjemu delu, zaradi tega to leto ne priredimo nobenih večjih saveznih pokrajinskih zletov; župe naj priredijo svoje zlete, župe naj priredijo svoje prednjaške izpite; naše vzgojno delo naj se poglobi; podrobna vzgoja prednjaštva, članstva in naraščaja naj pridobi kolikor največ mogoče na svoji intenzivnosti in svoji uspešnosti.

Znamenit poklic in veliko nalogo pri tem delu pa ima tudi naše uradno glasilo «Sokolski Glasnik».

«Sokolski Glasnik» mora biti glasnik smeri vzgojnega dela jugoslovenskega Sokolstva; mora dajati inicijative ter čistiti pojme; mora pa tudi podajati jasno sliko našega delovanja, sliko, ki mora biti prava, točna in popolna. K ustvarjanju takega «Glasnika» pa niso poklicani samo starešinstvo, savezni tehnični odbor in urednik, temveč vsi, ki morejo in morajo prispevati. «Glasnik» je naša skupna last, naše skupno sredstvo, urednik ga samo vodi, da ostane zvest svoji vlogi in sokolskim načelom, da ohrani pravilno obliko — k sodelovanju pa so poklicani vsi oni, ki so zmožni v pisni obliki podajati naši sokolski celokupnosti prave sokolske nazore, sokolske nauke, zdrave misli in pravilno izpodbudo.

Poklicani so tudi vsi društveni in župni funkcionarji! Kakor sem omenil, mora «Glasnik» podajati tudi jasno sliko našega delovanja. To nam morajo prispevati v prvi vrsti društveni in župni činitelji v obliki izčrpnih poročil in statističnih podatkov. Naj torej ne izostane nobeno važnejše poročilo o nastopih, občinih zborih, tečajih in drugih splošno zanimivih dogodkih. — Pa še eno dolžnost imajo bratje in sestre: skrbeti za razširjenje «Glasnika». Čim več naročnikov, tem večji bo list, tem več koristnega gradiva bo prinašal, tem boljše bo opravljal svojo dolžnost.

Na to sem hotel opozoriti vse brate in sestre. Naj moj poziv ne ostane glas vpijočega v puščavi!

Koristi od tega bo imelo samo Sokolstvo in naš jugoslovanski narod — in čim več bomo v tekočem letu koristili Sokolstvu in narodu, tem lažje bomo primerjali tekoče leto s preteklim!

Zdravo!

Urednik.

DR. VIKTOR MURNIK:

Sokol in priroda

I.

Priroda ni samo izven vas. Tudi v vas samih je. Trudite se, da ji pomagate do svežega, zdravega razvoja v sebi ter do vse moči in lepote, kolikor sta vsakomur sploh mogoči: tem dovzetnejša bo potem vaša duša, tem pazljivejša vaša misel, tem globlje vaš čut tudi za prirodo zunaj vas, njeno veličino in lepoto.

Ako si bolan, pač tudi še moreš imeti čut za prirodo. Ali ne čutiš se z njo enega: v disharmoniji si z njo, v neskladju in nesoglasju. Ne moreš vziti v njej in zato je ne moreš uživati čisto in popolnoma. Morda te bolnega ne more niti zanimati. Če pa te zanima pogled na bohoteče drevo, zdravo in krepko, te le žalosti ta pogled, tebe slabiča bolnega, podobnega zakrnelemu grmičju, ki se, nezadosno hranjeno od zemlje in solnca, zvija po fleh in otožno živetari ob vznožju ponosnega hrasta.

Sokol ali Sokolica, ti, ki bolj, nego človek, ki ne vadi telesa, čutiš prirodne moči v sebi, se laže začutiš v skladju z vsem stvarstvom. Ali ti, ki z vsestransko vadbo in krepitevijo telesa obenem vadiš in krepiš svojo voljo, da zatajuje, kar je slabega v tebi, in dviga tvojega duha, da si podvrgava materijo telesa, in ki iz lasne izkušnje veš, da le s tem resnično in harmonično napredujeta oba, i telo i duh, ti pa boš tudi bolj čutil dobrega duha narave, tvoj duh bo v tem čutnejšem ti stiku z njim in tem pristopnejši boš dobremu njegovemu vplivanju.

Sokoli in Sokolice, vi čutite oživljanje in osvežanje, krepitev in utrjanje prirodnih moči na sebi samih bolj, nego kdo drug na sebi, vi poznate slastni odpočitek po telovadbi, tem najprirodnejšem, v prirodi najbolj utemeljenem delu. S tem večjim umevanjem in užitkom boste spomladi ogledovali iz zimskega spanja se budeči gozd in opažali na njegovem zelenju nove sveže moči, ki jih, lahko se gibajoč v rahli sapici, srka iz zemlje, kraseč se zunaj, rastoč znotraj. S tem večjim užitkom ga boste motrili tudi poleti, polagoma zorečega, in jeseni, dozarjajočega svoje sadove, in ga prav tako s tem večjim zanimanjem gledali pozimi v počitku se zibajočega, odetega z belo odejo: v budnem polnem življenju lepega, pa lepega tudi v zimskem spanju.

Vi čutite, kako se v vas samih dan na dan bolj razvijajo prirodne moči, vam udje vsak dan nabirajo novo moč in okretnost, vam pa se s telesno močjo od dne do dne bolj razvija tudi moč duha, in idealno vaše prizadevanje, vsestransko si izobraziti telo, vam razvija in krepi tudi zmožnost idealne misli, zmožnost, dvigati se nad vsakdanjost v idealne višine. Tako pa boste tudi globlje čutili širnost morja, spajajočega misel z vso zemljo, in veličastni mir visokih gora, ki vam je v njem, kakor da čujete, kako veje in tke duh prirode, in ki vam vznaša misel v neskončnost, daleč in visoko od vsakdanjosti, priklepajočo vas sicer na prah te zemlje, na ozki drog vsakdanjega življenja, ki vas preko njega more dvigniti le razvito

idealno mišljenje ali pa idealno misel vzbujajoč pogled v veličastnost stvarstva.

Vi, ki se vam širijo prsi, polne moči, srkate s tem večjim užitkom, ker popolneje, vir življenja iz čistega zraka. Ne živite klavnega žitja hirajočega grmičja, z nerazvitimi koreninami nezmožnega doživati zadosti moči iz zemlje. Kakor mogočen hrast z mogočnim koreninjem mogočno črpa silo in radost življenja iz zemlje, tako jo vi, globoko dihajoč, globoko zajemate iz zraka.

Pravtako popolneje deluje na vas, vse vas objemajoča svetloba in gorkota solnca, družeca se z notranjim ognjem, s katerim vam lelovadba speši pretvorbo hrane v delavno moč, topi leno debelost, preraja vaše telo.

Ko pa vladar dneva v sijajnem prizoru veličanstveno vzame svoje slovo, vas v polnem zdravju ubrane v polni harmoniji, jasnega in vedrega duha, objame tajinstvo noči, ki okoli vas razprostre mehka svoja krila in dvigne vaš pogled proti fisočim svojih oči.

Skrivnostno migljajoče nočne luči vam vzbude misel na neizmernost prirode, na neskončnost vsemirja. Pogled v brezmejno prostranstvo vam morda odpre tudi misel na neskončnost časa. In silno majhni se sebi zazdite in kratko se vam začuti vaše življenje in še krajša seve enoletna doba, ki se v njej vzbujajo, se razvija in zopet zasniva priroda na zemlji — v večnosti časa oboje kratko, kakor bleskoč zvezdnega utrinka, ki se za hip zasveti nad vami na nočnem nebu. In vendar prehiti utrinek v tistem hipu ogromno, vam komaj pojmljivo daljino, in vendar tudi zemlja v kratkem času enega leta dovrši velikansko pot okoli solnca — in vendar se vam zopet vidi, da se v tem kratkem času le polagoma, hip za hip vam nevidno, preminja iz cvetoče mladenke spomladi v snežnolaso starko pozimi, kakor se vam še počasneje, hip za hip vam nečulno, živahna in gibčna mladost preminja v mirno in počivajočo starost. Hitrost v vnanjem, mehaničnem gibanju celotne prirode, pa počasnost v notranjem razvijanju. In vedno enako se vam vidi to periodično gibanje in razvijanje prirode, in v človeštvu vedno enak razvoj od mladosti do starosti.

Pa tudi duševnost človeštva se zdi kakor se ne bi ganila z mesta. Ne mislim na u s p e h e, katere je človeštvo doseglo z delovanjem svojega duha. Saj je v resnici v večji meri, nego priroda sama, premenilo vnanje lice zemlje. Na misli mi je marveč z m o ž n o s t duha. Ta se zdi vedno enaka. Saj je bil prvi zažig ognja s človeško roko pravtako genijalen čin in je zahtevala ta iznajdba isto energijo mišljenja, kakor v današnji dobi, po tolikih nadaljnjih, postopno večjih iznajdbah, iznajdba brezžičnega brzojava. In še nekaj višjega je. Res, velike uspehe more pokazati človeški duh. Lepe in dobre stvari je izumil in obilne so udobnosti, ki jih je pripravil človeštvu. Hladni razum pa je izumil tudi topove in strojne puške in plinske bombe. Z njimi je v svetovni vojni žel take uspehe, da je poginilo na milijone ljudi, se uničilo za milijarde dobrin, ter da še danes milijoni nimajo niti vsega, kar potrebujejo, nikar da bi si mogli privoščiti to in ono udobnost, ki jo je imel pred vojsko skoro vsakdo. Vsi uspehi duha človeštvu niso prinesli zadovoljstva in sreče. Dis-

harmonija vlada na zemlji, ker leži pravi duh na fleh, na njem pa čepi in se ščeperi hladni materijelni razum, duh «svelega egoizma», pa bi morala prava, višja duševnost uklanjati hladni razum in z njim materijo v človeku. Skoro da obupavate, da se dvigne in napreduje prava, gorka, višja ta duševnost. Vidi se vam celo, da je napram prejšnjim časom prej nazadovala, nego napredovala. Pred stoletji so se borili fisoči med seboj, dandanes hladni razum žene milijone v boj vseh proti vsem. In vendar moramo verovati v ta pravi napredek. Čut za dobro, za pravo nesebičnost, vcepljen vsakomur, da se razvija in krepi ali pa tudi zamrje, kakor seme na skali, čut za dobro, ki se javlja v blaženosti, če storiš dobro brez misli na svojo korist in ki vzplamti v navdušenost, če zaznaš za čin velike nesebičnosti, čut za dobro, ki se na drugi strani javlja v boljših ljudeh v poštosti nad slabim, da, ki jo začuti, četudi le za hip, tudi največji hudodelec ob svojem zločinu, nam daje upanje, da, uverjenje, da v človeštvu naposled vendarle začne prava duševnost premagovati materijelnost ter da človeštvo začne napredovati k zadovoljstvu in sreči, od kulture hladnega razuma h kulturi gorkega bratstva.

In zroč v zvezdnato nebo in misleč na obe neskončnosti, neskončnost prostora in neskončnost časa, zaslutite, da v njiju ni moglo, ne more in ne bo moglo biti vedno in povsod vse enako, kakor bi dalo sklepati navidezno vedno enako stanje na zemlji, v tem drobci v vsemirju, in v znanem nam času, v tem drobci v vsečasju: v nepregledni, nemisljivo dolgi vrsti so si morala slediti vekovita razdobja, da je na zemlji naposled v najvišjem njenem stvoru zasinila zavest dobrega in slabega in vzklik zavesten čut za dobro, in nepregledna vrsta jih še bo, ki se bo v njih ta čut, prava duševnost, z napredovanjem duševnih zmožnosti vred razvijal čimdalje bolj, si duh v vsem človeštvu pokoraval materijo ne samo zunaj sebe, ampak tudi v sebi samem vse bolj in bolj in se začel dvigati nad njo vedno više in više proti cilju, nam nevidnemu, nam neznanemu, nam še komaj slutnemu, ki pa, Sokoli in Sokolice, vas izpodbuja vaš dobri čut, da v malem svojem življenjskem razdobju k njega dosegite trohico prispevate s čim večjim izboljšanjem sebe sami!

(Dalje prihodnjič.)

MIROSLAV AMBROŽIČ:

Sokolska vaspitna metodika

Sokolskom vaspitnom ili uzgojnom metodikom nazivamo nauku o načinima ili metodama sokolskog vaspitanja.¹

Za pravilni uzgoj našeg članstva potrebna su metodična pravila, koja se davaju usporedno sa samim vaspitnim sredstvom: s teles-

¹ Tom prilikom moram upozoriti, da je predmet moga razlaganja opšta uzgojna metoda a ne možda specijalna metoda telesne vežbe. Mi se naime možemo i pored opštih pravila, koja treba da su merodavna za vaspitanje, baviti — a to je i neophodno potrebna stvar — i s ispitivanjem načina, na koji se imaju učiti pojedine vežbe, da što pre postignemo cilj t. j. izučenje te vežbe. Ako ćemo

nim vežbama. Pravila odredjuju, kako treba upotrebljavati vežbe i s obzirom na svrhu, koju hoćemo njome da postignemo i s obzirom na način obhoda vaspitača s gojencima imajući na umu i sav ostali obseg vaspitanja, što ga mora pružiti prednjak članstvu ili naraštaju. Da se dobro razumemo, razložiću pre svega odnos, što vlada između telesnih vežbi i uzgojne metode.

Polazim sa stajališta, da je naše sokolsko vaspitanje sistematsko, i to ne možda radi toga, što ima njegovo sredstvo — telesno vežbanje — u nas oblik sistema, nego zato, jer se vaspitava u organizovanom društvenom životu, s izvesnim sredstvom i po izvesnoj metodi. Ovo troje stoji u takvoj međusobnoj harmoničnoj ovisnosti, da čini sistematsko jedinstvo. Prema tome ne možemo govoriti sam o sistemu telovežbe, nego moramo biti svesni pre svega i svoga sokolskoga vaspitnog sistema. S toga je gledišta i u ovom poglavlju provedena prva deoba, a iz toga se može sledeće izvesti:

Kad govorimo o sustavu sokolskog vaspitanja, imamo na umu čitavo uzgojno delovanje, koje se osniva na načelima Tyršove sokolske ideje. Naziv «sokolski sistem vežbanja» je za taj slučaj i suviše uzan pojam, koji će možda dostajati u slučaju, kad već podrobno razumevamo, što se ima podrazumevati pod sokolskim telesnim vežbanjem, koje zapravo nije samo telesno vaspitanje, nego je s istim u nerazdružljivoj vezi i moralno i intelektualno uzgajanje. Istina je doduše, da je telesno vaspitanje bišveno i tako da kažem jedino sredstvo za postizanje naših sokolskih ciljeva, ali za oznaku celokupnog našeg vaspitanja ipak je naziv «sokolski sustav telovežbe» nedostatan, naročito kad još pomislimo, da se izraz «telovežba» obično krivo tumači.

«Sokolski vaspitni sistem» ili uzgojni sustav na podlozi Tyršove sokolske ideje izričito izražava široko polje celokupnog uzgoja 1.) s izvesnim sredstvom a to je telesna vežba, 2.) prema izvesnim načelima i pravilima, koji saglašuju s nastojanjem sokolske ideje.

Na temelju ovih dviju tačaka moguće je u teoriji a ujedno i neophodno potrebno, da podelimo razlaganja o sokolskom uzgojnom sustavu u dva dela. To je moguće s gledišta, koje je označeno u prednjim redcima a potrebno je to zavolju jasnijeg pregleda i dubljeg pojmovanja, koje je u našem slučaju moguće samo uz najjasniji pregled. Materija je teška ali ovladavanje u jasnom pregledu neodložna je potreba za svakog vežbatelja, koji hoće da vaspitava po sokolskim načelima smišljeno i izdatno. Svaka hajkavost, koju bi u tom smislu zgrešili, bila bi pogreška i značila bi nedostatno obaziranje na načela sokolske ideje.

Spomenuta pak dva dela sokolskog vaspitnog sustava naćićemo na taj način:

1.) Uzmimo telovežbu kao sredstvo za postizavanje sokolskih ciljeva i uglavimmo pre svega, da su telesne vežbe mafe-

nazvati prvu opštom vaspitnom metodom, moramo drugu zvati tehničnom metodom. Za informaciju navodim, da se s tom tehničnom metodom podrobno bavi br. savezni načelnik dr. Viktor Murnik i pripravlja opsežno delo o tom predmetu.

rija za telesno vežbanje. S tog vidika vidimo, da imaju vežbe, koje za vežbanje upotrebljavamo, svoj posebni oblik, da su te vežbe i bez obzira na to, kako ih uporavljujemo, već same za sebe jedno polje za ispitivanje. U vežbama gledamo gibanja čovečjega tela, koja ispitujemo s obzirom na njihov postanak, na njihov oblik a bez obzira na drugo što, naročito bez obzira na upliv vežbi na čovečji organizam.

Kod toga ćemo se možda pitati, da li je potrebno, da se uopšte bavimo s vežbama u tom njihovom obliku, gde ipak znamo, da ne bi vežbe bile za nas ni od kakvog značenja, kad ne bi imale uticaja pre svega na sam čovečji organizam. No neće biti težak odgovor na to pitanje, ako pomislimo, da je za svako ispitivanje potrebna po mogućnosti što savršenija analiza ispitivanog predmeta. Na temelju te analize odaberimo posle put daljeg ispitivanja od temelja pa do vrha tako, da si tvarinu razvrstimo i dobijemo tačan pregled te tvarine a da tek onda predjemo i na drugo polje, to je ispitivanje o upotrebi toga gradiva.

2.) To je drugo poglavlje našega rada, u kome si

- a) odredjujemo načela, po kojima ćemo primeniti tvarinu razloženu u prvom delu;
- b) ispitujemo materijal, koji smo razložili u prvom delu prema spoljnom obliku a obzirom na upliv na čovečji organizam;
- c) povlačimo konačne zaključke na čijoj si podlozi moramo uređiti vežbanje, da bude takvo, te se može s njime doseći ciljeve sokolske ideje.

Toga radi delimo sokolski vaspitni sustav u dva dela i to:

1.) Sustav telesnih vežbi s naukom o imenovanju telesnih vežbi, položaja i pokreta (nazivoslovlje ili terminologija);

2.) Nauka o vežbanju ili vežbaća metodika (metodika vežbanja).

Prvome delu, sustavu telesnih vežbi, pripada:

Nabrajanje svih za naše vaspitanje upotrebljivih vežbi u sustavnom obliku po strukama, razredima, granama, vrstama i načinima izvajanja; opis načela, po kojima imenujemo te vežbe i imenovanje svih elemenata, koji čine vežbaće gradivo, tako, da uzmognemo lako označiti i opisati tačno i potanko svaki pokret, koji spada u ovaj delokrug.

U drugi pak deo ide, kao što smo već gore spomenuli:

Odredjivanje temeljnih načela sokolske ideje a na temelju toga odredjivanje načina, kako da upotrebimo sustav telesnih vežbi i kakvo da bude vežbanje a da odgovara svojoj svrsi.

Oba su dela jednako važna, jer se međusobno popunjavaju i oba su jednako potrebna za smišljeno vaspitanje. Bez pregleda vežbi ne možemo iskoristiti s uspehom ni najboljeg načina vežbanja niti pripadajućih pravila, koja se temelje na načelu te ideje a niti to može dovesti do cilja, koga smo si postavili.

Da to utvrdimo ne treba drugo, nego da konstatujemo, da je sokolsko vaspitanje, vaspitanje naroda, koje se jednako tiče svih članova našega plemena i koje ide za tim, da podigne narod do

najviše svestrane potpunosti i da ga tako usposobi za vršenje njegovih najviših zadataka, koje mu je zadala priroda u borbi za opstanak. Dakle je najšire vaspitno polje otvoreno pred Sokolštvom — i zašto je u svrhu ispunjavanja sokolske zadaće potrebno najšire i najdublje poznavanje glavnih i pomoćnih sredstava, s čijom pomoći se to ispunjavanje može doseći.

Predmet je dakle moga razmatranja drugi deo čitavog vaspitnog sistema a zadatak mu je:

- a) da razloži sokolsku misao,
- b) da navede opšta uzgojna načela,
- c) da utvrdi pravila higijene vežbanja i klasifikuje vežbače i vežbe,
- č) da na tom temelju ustanovi opšta pravila, po kojima bi se imalo vršiti naše vaspitanje.

1. Sokolska misao.

Sokolska je ideja genijalno zamišljena, naučno utemeljena inicijativa, koja nam predložuje, da si svaki narod sam stvara svoju sudbinu; da je narod pozvan na to, da razvija svoje sile do najveće moguće mere i kakav da mu bude život, da uzmogne svoj cilj postići. Tyrš razlaže u svom idejnom spisu, kome je naslov «Naš zadatak, smer i cilj»¹ a važi kao jedan od najlepših spisa Tyrševih i naslanja svoju nauku na prirodni zakon, da je «čitava povest stvarstva uopšte i čovečanstva napose večni boj za život i opstanak, u kome podleže i izgiba sve, što nije sposobno za život pa je celini na putu». Toj konstataciji dodaje «da su tome zakonu podlegli sitni kao i moćni nekadani stvorovi, iz žive su prirode izumrli onda, kad već nisu nalazili daljih pogodaba za život u svetu, koji se polagano promenio; njemu su podlegla najjača društva i narodi nekada najslavniji — jer je i čovek samo deo opšte prirode — podlegli su čim su ostarili u uvek novom svetu, čim onako ukrućeni nisu mogli napred i tako su dospeli u protivnost s duhom večnog kretanja i napretka a time često i s duhom novog vremena, koje se međutim već diglo preko ljudstva, podlegli su mu čim se tome priključila naposletku i neizbežna i sveopšta izopačenost unutar njega života.» «To sve služi kao dokaz tome, da nikakva pa ni najsjajnija prošlost, nego samo zdrava i radina sadašnjost zajamčuje narodima budućnost, da narodi idu na trag čim ne idu napred, da iznutra izumiru i da opšti tok događaja sam spravi s puta sve, što je već tako trulo, da ne vredi ništa u opštem življenju.» Tako je «sigurno, da je svaki narod nestao samo usled sopstvene krivice» i «da nikakva spoljna sila, nikakva stvarna i sirova sila sama o sebi ne uništava narode».

Dakle, šta je naš zadatak? «Prvi i opšti taj je, da pozvani ispred drugih, sačuvamo svoj narod u onoj svestranoj čistoći, koja ne dopušta, da narodi izumru, u onoj trajnoj i čvrstoj moći, u onom zdravlju telesnom,

¹ Taj je Tyršev spis izašao god. 1871. u českom «Sokolu». Dr. Viktor Murnik je saopćio doslovni prevod u «Slovenskom Sokolu» god. 1904., br. 2, 3 i 4.

duševnom i moralnom, koje ne dozvoljava, da se pokaže kakva degeneracija i time neko zaostajanje, neko nazadnjaštvo, taj najgori upravo ubitačni zločin, izvršen na narodu.»

U bitnosti i općenitosti tako je označen zadatak telesnog vaspitanja po Tyrševoj sokolskoj ideji.

Tyršev je cilj: «trajna i čvrsta moć», izražena u «telesnom, duševnom i moralnom zdravlju». Pojam zdravlja znači ovde najvišu dosežnu potpunost u pojedinim navedenim obzirima, u koliko se uopšte dadu lučiti, i u harmoniji svih triju, koja ima da dade opšte individualno oplemenjivanje i potpunost. Podrobno vaspitanje je tu način a telesna vežba po izvesnoj metodi sredstvo za postizanje određenog cilja.

Izvođenje nacrtu uz upotrebu toga načina i sredstva naslanja se na ovo pravilo:

Ako hoćemo imati zdrav narod, moramo uzgojiti zdrave pojedince; vaspitanje mora biti u okviru naroda i pristupačno čitavom narodu; naša težnja mora ići za tim, da se zaista čitav narod koristi tim vaspitavanjem.

2. Telesno vaspitanje.

U fizičnom zdravlju vidimo pogodbu za sve drugo. Svesni smo toga, da je rad neophodno potreban i pojedincu i skupnosti; čim su većma radini i pojedinci i narodi, i čim većma su produktivni, to je veće i njihovo blagostanje. Bolesnik je nesposoban za svaki fizički rad i moguće je, da poneki fizički bolesnici proizvode velika duševna dela, ali to nije pravilo. Normaliter su zdravi ljudi oni, koji sačuvaju narod i u čitavoj abnormalnoj produkciji, koja se proizvodi na duševnom polju, možemo viditi tek nešto izuzetnoga i nenormalnoga, što se retko porađa; za nas ne može da bude merodavno. Samo u fizično zdravom narodu nalazimo jamstva za krepak razvitak i od zdravlja možemo očekivati napredak i opstanak. To može svaki da prosudi po sopstvenim iskustvima. Sposobnost za rad sama je po sebi ovisna od krepčine pojedinaca i pravo veselje za rad proizlazi samo iz zdravog organizma a isto je tako za ustrajnost, koja je neophodno potrebna za izvršenje i dovršenje većih radova, potrebno fizično zdravlje.

Telesno vežbanje, delom kao neki surogat za kretanje svakog pojedinca, uspostavlja po jednoj strani koliko je moguće tačnu harmoniju među telesnom i duševnom napetosti, tako nadomeštuje jednu ili drugu u prilog obema s ograničenjem, da jedna ili druga napetost nije preterana i po drugoj strani deluje oplemenjujući na čovečiji značaj i u izvesnom obziru doprinosi, da se postiže najveća mera intelektualne delatnosti. Tako n. pr. radi neko u svom pozivu pretežno fizički; njegove se mišice napinju i tako razvijaju do skrajne dosežne mere. Najčešće se to događa manje ili više jednostrano, udovi, koji neprestano i naporno rade, razvijaju se krepko a ostali zaostaju. Taj čovek potrebuje za uspevanje sopstvenog organizma izvesnu meru duševnog napora

i izjednačenje u fizičnom naporu, iako se, kako nam je poznato, organizam koliko koliko lako prilagođuje radu pojedinca. Drugi opet obavlja naporni duševni rad a do fizičnog napora ne dolazi stoga, što ga njegov poziv smeta; njegove mišice s vremenom trpe štetu, organsko delovanje slabi, što pre svega oseća probava, ova opet radi nedostatnog delovanja slabi opšti organizam i to se nastavlja tako daleko, da čovek gubi i potrebnu otpornost proti bolesti, koje ga ugrožavaju. Oba spomenuta čoveka pored toga nikada ne postižu one harmonije, koja je za normalna čoveka neophodno potrebna pobuda za rad, pre svega za čvrstu volju i energiju za radnu sposobnost i ustrajnost.

Telesno vežbanje deluje direktno i indirektno. Direktno pospešuje delovanje organizma, koji je tako udešen, da mora delovati, inače postaje mlitav; čitav čovečji ustroj krepí i utvrđuje, očuva ga zdravim i čini otpornijim prema svakovrsnim boleštinama. Kod napornijeg delovanja postaje u organizmu živahnijom izmena tvari, koja pospešuje radost za život i rad i tako podupire i ustrajnost. Procesi, koji se vrše i svršavaju u organizmu, opširni su i dalekosežni, moderna ih je nauka nepobitno utvrdila i pruža nam bezbroj dokaza, da je nepreterana, individualno udešena telesna vežba po zdravlje potrebna i korisna. Indirektni upliv vidimo u tome, što se vežbač, jer troši izvesni deo svoga slobodnog vremena za telesnu vežbu i jer ide s iste s nekim posebnim zadovoljstvom, s kojim dolazi do izražaja harmonično raspoloženje njegovih funkcionalnih organa, odvraća već unapred bar unekoliko od svega onoga, što bi inače tražio za svoju nasladu a što bi loše delovalo na njegovo telesno zdravlje.

3. Moralno vaspitanje.

Moralno više stajalište pojedinca čini drugo poglavlje telesnog uzgoja pa i ono izlazi iz telesne vežbe, kao i fizičko zdravlje, direktno i indirektno. Telesna jačina pobuđuje samosvest i ponos i potkrepljuje ustrajnost; telesna moć i samosvest utvrđuju odvažnost; a te osobine odlučno se protive laži, neiskrenosti i pretvorosti, jer pre svih laže kukavica i slabić, neiskren je onaj, koji mora svoje slabosti da prikriva, a pretvara se onaj, koji nema ponosa. Uz telesnu vežbu ima svaki vežbač pored toga toliko primera za ustrajnost, samopregor, samosvest i odvažnost, da ga društvo vaspitava, kao što vaspitava u tom pogledu savršena i krepča pojedinačna natura čitavo društvo, ako ima baš poradi telesnog uzgajanja nagnuće ka dobrome te se već sam od sebe odvraća od rdavoga. Još je na Tyrševom vaspitnom sustavu vrlo važno i to, što uzgaja i estetsko osećanje vežbača, jer čitavo uređenje sokolskog telesnog vežbanja ide za tim, da se postigne u svim pojedinostima savršenstvo u estetskom pogledu i baš u tom se obziru odlikuje Tyršev sistem pred svim drugima.

Sa gledišta moralnog vaspitanja od najvećeg je značenja sokolska disciplina. Dobro je znao Tyrš, zašto se odlučio baš za društvenu telesnu vežbu. Time doduše nije prejudicirao isključenje svoga sistema iz škole i drugih zavoda, ali njenu glavnu

znamenitost nazirao je u društvu, u kome je pre svega najvažniji ili bolje rečeno *merodavni* deo naroda; u drugu je ruku u tom slučaju moguć eksperimentat *dobrovoljnog* *sudelovanja* bolje nego i u kom drugom. A baš je to dobrovoljno sudelovanje neophodno potrebno za uzgajanje discipline i svega onoga, što iz tog vaspitavanja još proizlazi.

Sokolska je disciplina neke vrste vaspitanje u samosvladavanju i samozatajevanju. Ako upotrebljujemo izraz «disciplina» ne smijemo zamenjivati značenje toga izraza s disciplinom, koja znači prisilno pokoravanje. Tome naprotiv je kod sokolskog telesnog vaspitavanja pokoravanje dobrovoljno ili s drugim rečima rečeno: ono mora proisticati iz sopstvenog vežbačevog nagnuća a bez svakog nasilnog pritiska spolja. Cilj je naime za kojim teži vaspitanje u disciplini, u tome, da se čovek postepeno privikne na takvo samosvladavanje pa da uzmogne lako i bez naročitih teškoća slediti intencijama svoga kritičnoga razuma i da se može odreći svega, čemu ga naerava časovito osećajno raspoloženje; ako je svestan, da bi izvedeni čin naškodio njegovom zdravlju ili inače nekako ili pak, ako njemu samome i ne bi bio od štete, da bi mogao ugroziti dobrobiti njegovog naroda. Koliko li, nebrojeno strasti ima svaki čovek te ih mora zauzdavati, ako neće da naškodi samom sebi i svome narodu. Moralno je osvedočenje tu u slabića — ako nema poradi svoje slabosti snažnijeg motiva, koji ga preči — nešto, što gotovo i ne dolazi u račun; jer, što pomaže čitavo moralno uverenje, ako nemaš toliko snage, da uzmogneš to tvoje osvedočenje i da oživotvoriš? Čovek pada u zabludu i nalazi za sebe hiljade uzroka za opravdavanja, koja zapravo u najvećem broju slučajeva i ne vrede ni onda, kad se stavimo na potpuno egoistično stanovište, ne vrede ni za njega a još manje za općenitost. Svladavanje sama sebe i samozatajevanje u tom su pogledu dva važna faktora a čovek može oboje da priuzgoji, što ima posle za njega i kroz čitav njegov život upravo neizmernu vrednost.

Za oba spomenuta svojstva treba i *krepke volje*. Poznato nam je, da imaju različiti ljudi i različito jaku volju, kao što i to, da se može volja i ojačati uz pravilno gojenu telesnu vežbu; znamo i to, da je volja često jaka i onda, kad su mišice već umorne i da volja u takvim slučajevima može u velikim naporima pritezati organizam na još i jači čin — no docnije, razume se, opet oslabi. Fiziolozi su to pokazali uz pomoć mehaničnih eksperimenata. S trajnim a nepreteranim naporima utvrđujemo volju do individualno najveće moguće mere. Jača nam volja posle služi podlogom za *odvažnost*, *ustrajnost*, *samosvladavanje* i *samozatajevanje*, dakle i za sokolsku disciplinu.

Kao što se razabire iz onog, što smo već rekli, uticaji i dejstva kod telesnog vaspitanja ne nastupaju pojedinačno, nego u izvesnoj međusobnoj harmoniji, pospešavaju jedan drugog te se međusobno popunjavaju naginjajući na nove afekte, čiji rezultat, volja, pro-uzrokuje nove čine, koji se opet dalje ispopunjavaju.

Razume se samo po sebi, da mora biti vaspitna metoda pravilna, ako hoćemo da dosegneмо spomenute dobrote. Naime nema o

tome sumnje, da svako preteravanje, kao što je to obično n. pr. i u sportovima i teškoj atletici, dovodi baš do protivnog rezultata i kao i to, da međusobno takmičenje, ako nije udešeno prema izvesnim strogim vaspitnim načelima, pospešuje samo po sebi strast i uzgaja zavist, međusobnu nepodnostljivost, koja se što većma može razviti i do samog neprijateljstva.

Kad je Tyrš zagovarao međusobno natecanje, koje je izričito određeno u smislu međusobnog natkrilivanja samo u dobrom i plemenitom, znao je, da bi u praksi to natecanje izgubilo mnogo od svoje vrednosti, ako se ne bi prenelo na zgodan nivo, koji omogućuje plemenito natecanje a strastima suprotstavlja dosta jaku zapreku. S toga je razloga Tyrš uveo u svoje sokolstvo i bratstvo i demokratizam.

Svi oni, koji se daju na narodno telesno vaspitavanje, treba da osećaju tesnu međusobnu vezu, koja je u svesti međusobne jednakosti i duševnog srodstva; ta cilj je svima jednak, težnje svima iste. Sve razlike po pozivu, po staležu, po imućstvu i gledanju na svet treba da padnu; obližna je samo ljubav za svoj narod i težnja za dobrostanjem naroda.

Važnost toga osnovnog vaspitnog načela bratstva, jednakosti i demokratizma dokazivali su kroz sve vreme, od kako je češkoslovačko telesno vaspitanje uvedeno u praksi i njegova vrednost je neprocenjiva, jer se tu ne radi samo o pomoćnom taktičnom sredstvu za uzdržavanje plemenitijih težnji u međusobnom takmičenju, nego je to ujedno put, koji vodi do užih veza čitavog društva i do društvenog ujedinjenja, jedinstva. Kako bi to moglo biti moguće, kad se ne bi svako dolazeći u vežbaonicu osećao braćom svoju drugih i obratno? Za međusobno bi poverenje nastale teške zapreke, kao što ih stavlja dan danas uopšte čitavi društveni red. Mogućim postaje poverljivost tek pri užem zbližavanju pojedinaca, iz koga izraste bolje međusobno upoznavanje, bez koga nema ni pravog poverenja.

Na poprištu sokolske telesne vežbe otpadaju sve te zapreke. Vežbači su tu jednaki i po svojim težnjama i po odelu, koje pokriva telo, koliko je baš najpotrebnije i jednakima se moraju smatrati i po društvenom redu, koji je tu uveden i kome se moraju pokoravati svi, što nije ni teško, jer uzora za to ima dosta — a međusobno zbližavanje, prijateljstvo i doista pravo bratstvo, drugarstvo, to je sve toliko pri ruci, da nadode brzo, prirodno i bez svakog prisiljavanja.

Osim toga ima i u samim telesnim vežbama nečeg svojskoga, junačkog i ako se te vežbe drže u granicama umerenosti i načela estetike, učini svaka vežba i na gledaoca i na saučesnika prijatan utisak, koji je naročito važan za vežbače početnike. Čitava okolina sa svojom telesnom okretnošću i izvežbanošću, umerenošću i životnom bujnošću obvlada odmah u početku početnikom i u tom je času već spreman i to vrlo drage volje spreman, da se podvrgne i da sledi primerima drugova i da se s njima sprijazni i postane poverljiv prema njima. Time padaju sve zapreke međusobnog zbližavanja kao i sve zapreke međusobnog detaljnog vaspitavanja.

4. Intelektualno vaspitanje.

Treća se grana telesnog vaspitanja odnosi na našu intelektualnost. Bilo bi, razume se, naopako, kad bi gledali u telesnom vaspitanju neko sredstvo, s pomoću kojega bi se mogle umnožiti prirodene duševne sposobnosti a jednako bi bilo pogrešno očekivati, da ćemo s telesnim vežbanjem doterati rođenu slabostinju do atlete ili propalicu do sveca. Svaki čovek donosi rođenjem sobom izvesne sposobnosti i podobnosti, koje se mogu vaspitati do najveće moguće mere, ako ih se zaista vaspitava — u protivnom slučaju se one ne razvijaju. Baš je u tome naš zadatak, da se u smislu usavršavanja postigne skrajna mogućnost; promeniti ono što postoji, što je dano, to ne može ni naše ni ikoje drugo sredstvo. Ista je stvar i s duševnim vaspitavanjem. Naš je zadatak, da razvijemo ono, što već postoji, do najveće moguće mere i to na taj način, da pružimo za to razvitku potrebne pogodbe (uveče) i zdravu podlogu. Tom zadatku odgovara u punoj meri telesna vežba po našoj metodi.

Kao što već rekosmo, telesnom vežbom učujemo i pospešujemo telesno zdravlje, dalje utvrđujemo i usavršujemo naše funkcijske organe, kao što su: mišice, živci, probavni organi, oni za disanje itd. O našem telesnom zdravlju i potpunosti organizma ovisi i naša duševnost, koja je, i ako ne znamo tačno na koji način, ipak bez sumnje u najtešnjoj vezi s organima. Zdravi su organi od potrebe za živahni intelektualni rad i mnogo duševne pokretnosti stekne pito-mac već direktno za vežbanja, jer mora promisliti vežbe, koje su počesto vrlo teške, komplikovane i sastavljene, upravo tako, kao da bi učio napamet pisane ili štampane sastavke.¹ To je naročito znatno za one, koji inače nemaju prilike ili povoda za duševne napore, kao što su n. pr. prosti radnici, poljoprivrednici itd. Živčevlje s centrima i mozgovnim aparatom, koji ima najveću ulogu kod duševnog rada, zadobiva uz pravilnu telesnu vežbu veću pružnost pa se delovanje usavršuje, kao u svakog drugog organa, koordinacija pokreta postaje bržom i tačnijom — brže i tačnije takav čovek i spoznaje i misli.

Iz prijatnog osećaja, kao posledice harmoničnog fizičnog i telesnog napora, nastaje bolje raspoloženje ne samo za fizični nego i za sam duševni rad.

S obzirom na to poglavlje najznamenitije je vaspitanje volje, o kojoj smo već govorili u predidućem odeljku. Ne možemo si zamisliti volje bez inteligencije a ne možemo si s druge strane ni predstaviti inteligencije bez volje. Oboje je nerazdruživo i pospešuje se međusobno. Ako dakle s telesnim vaspitavanjem jačamo volju, pospešujemo time ujedno i inteligenciju.

Osim toga, što smo naveli, već i samo društvo, u kome se nahodimo, uzgaja. Vidimo tu ljude različitih poziva, razne starosti i s različitim životnim iskustvima i naše je općenje neprisiljeno, ozbiljno i dobrohotno. Ima dakle svako prilike, da nešto nauči, neučeni od učenoga, neiskusni od iskusnoga, pa ma se to iskustvo odnosilo na

¹ To vidimo pre svega kod sastavljenih prostih vežbi i onih na priručnim spravama kao i kod sastava na spravama, pre svega na konju.

veće i teže događaje u životu ili na stručno iskustvo, što ga ima svako u svom pozivu a od koristi je u svakom slučaju. Tu treba ujedno tražiti i poprište za vaspitni rad u Sokolu.

5. Vaspitanje naroda.

Sad možemo lako ponoviti teoriju, na koju se oslanja sokolska ideja:

A. Svakog pojedinca vaspitamo a) telesno, b) čudoredno, c) duševno, i dobijamo a) telesno zdrave, b) čudoredno jake (značajne) i c) razumne pojedince.

a) Kad je čovek fizično zdrav, zadobiva veselje za posao a ima i veće sposobnosti za izvršavanje posla;

b) značajni i čudoredno jaki ljudi svesni su u prvom redu svojih dužnosti prema sebi i prema narodu;

lako svladavaju naginjanje na zlo i strasti;

strpljivi su prema drugima;

odvažni su i pogodniji za svako teže preduzeće;

raspolazu s potrebitom energijom, uz koju lakše i uspešno ustraju u borbi za opstanak;

s vaspitanim estetskim čuvstvom pre nagnju na lepo i dobro;

c) ovo oboje daje podlogu za intelektualno izgrađivanje;

viši stepen intelekta jedna je od najznamenitijih prednosti u kulturnoj utakmici.

Sve te prednosti hoćemo da pridobijemo kao pojedinci i to svi članovi naroda tako da,

B. sačinjavamo krepak, zdrav, značajan i inteligentan narod, koji je svestan svojih dužnosti prema sebi i državi i

koji je samosvestan i koji ljubi slobodu;

koji je spreman na sve žrtve za dobro svoje slobode a i sposoban da te žrtve zaista i doprinese;

koji je radin i produktivan;

koji ne harči svoje snage u neradu i strastima;

koji je skrajno otporan protiv priliska drugih naroda i

koji usled toga ima osiguran svoj opstanak;

s radinošću i produktivnošću si osigurava svoje blagostanje, i to: blagostanje države i blagostanje pojedinca.

(Nastaviće se.)

ZDRAVSTVO

ДР. ЈЕРНЕЈ ДЕМИНАР:

Општа сполна профиласка

Поред јектике и алкохолизма најраширеније су сполне болести (капавица, меки шанкр и сифилис); највише их је по местима где се концентрира индустрија и обрт, мање их има по селима. Пре рата није код нас било богзна како много сполно болесних, али с ратом

је окренуло у том погледу много на горе. Ради опште деморализације сполне болести су се размилеле по свим нашим покрајинама, па ћете их наћи и у последњем горском селу. Како је много примера сполног оболења управо међу народом на селу, одакле црпе места, црпе наша интелигенција свој подмладак, сполне болести су постале важан социјалан фактор и то не само за појединце, него и за породицу, народ и државу. За појединца, јер му одузимају способност за рад, а с тим и зараду, и оставе му после дуге патње трајне последице, јаловост, немогућност оплодње, хировитост; за породицу, јер је телесно, морално и финансијално упропашћују (трошкови лечења, неспособност за рад, ненадна смрт обојелог). Много штете наносе сполне болести народу, јер му отпада много радне снаге, око 50 % порода и јер му дегенерира нараштај. Сифилис је *par excellence* опасна болест. Па и држава није мало тим дирнута. Мора да издржава болнице, сполне амбулаторије и луднице; отпада јој много за рад способних пореских глава, здравог порода и разумних грађана. Из наведеног деловања сполних болести, оправдана је потреба, да се настоји да се сполне болести затру свим могућим средствима. Како је при свакој болести профилакса важнија него лечење, тако је то и са сполним болестима. Пошто сполне болести потичу претежном већином из сполног општења ван брака, мора и борба наша бити у првом реду уперена против ванбрачног сполног општења. Сполна уздржљивост је најбоља профилакса против обољења, најсигурније средство да избегнемо сполне болести.

Поред познатих нам органа срца, плућа, пробавила, бубрега итд. има наш организам још и других органа, који на око изгледају незнатни и без важности — жлезде. Али оне, како је медицинска наука недавно утврдила, диригују растом и хармоничним развојем нашег тела. То су штитна жлезда, хипофиза, трбушна слинавка, узбубрези и сполна жлезда. Најпознатија нам је улога првих двију и последње жлезде.

Кад човек расте и ступа у 14. и 15. годину, долазе за њега одсудни часови. Један орган ступа на површину, гура се међу органе, који су се досада мирно развијали и напослетку их потпуно надвлада; то је наш сполни орган. Пре колико толико сполно неутралан организам почиње под његовим уцливом да се разраста у младића, односно у девојку — организам дораста сполно. Та велика промена на телу долази до изражаја и у његовом душевном животу. Нешто неодлучно, нејасно провејава његовом душом. Не зна куд га води та нејасност, та магла и чим се више развија тим је већа његова неоријентираност. У тој, за њега тешкој дилеми, требао би искусну руку, која би га извела из магле, требао би речи, која би му објаснила и разголитила то човечије чудо: да му је природа дала сполни орган за потпуно просту употребу, дар, с којим се може учинити бесмртним и да је то што му је природа дала, нешто свето, интактно, нешто, што се не вуче у јавност, на улицу, што се не износи на језик. Али не налази никога, ко би му у тој тешкој кризи био потпора и зато тапа сам на своју срећу, или несрећу околу и кроз опасности, које му ставља његова околица; он не види, да се оно,

што је свето вуче у блато, уништава и извргава руглу; на ухо му долазе похотне приче и вулгарне песме; у преставама по киноматографима уприличују се љубавни призори који му драже живце, а рђаве књиге, које су још опасније од тих престава, завлаче га још више на клизав пут. На све стране, све сама раздраживања. На тај начин се уметно дражи орган, који је још на путу развоја, дакле још неспособан за активно деловање, избапује се на површину место да се пусти, да се развије у лепој хармонији с осталим органима, место да тежи за потпуним хармоничним телесним и душевним одгојем, сполни орган га потпуно овлада и он се понаша као само сполно биће.

Томе су криве врло често наше жалосне социјалне прилике. Колико недорасле омладине остаје и клатари се данас без надзора старијих, залази у плесне дворане, и на друге вечерње забаве далеко од куће. Старији су преко дана превинше запослени, иду за зарадом; њихова мати мора да их пушта саме, јер има пуне руке посла за домаћим господарством, опскрбом млађих.

Да се спречи разуданост наше омладине била би потребна поука о сполном питању, наметан одгој деце, строг надзор недораслих и привикавање на рад и запосленост.

Кад човек дорасте, настаје важно питање гледе сполне уздржљивости. Сполна уздржљивост је, како смо горе нагласили, најбоља гаранција, да се сачувамо од сполних болести. При том морамо одговорити на два питања. Јели сполна уздржљивост у опће могућа, да ли је сполни нагон победив, и можемо ли га победити, да ли није та вечна борба проти њему штодљива за наше живце, за наше здравље? Да ли не би било боље да му следимо, као што је препоручивао свему свету познати филозоф Nietzsche? Лечници су се много бавили с тим питањем и дошли до закључка, да сполна уздржљивост здрављу није штетна. Познати психијатар Форел вели: «Још писам нашао психозе, која би настала ради сполне уздржљивости, а много их је, које су настале по сифилиди и сполним ексцесима». Лекарски колегиј на универзи у Кристијанији на писмено питање у том смислу изрекао је ово: «На вапе писмо, медицинском факултету је част одговорити следеће: тврђење разних особа по часописима и на скупштинама, да су моралан живот и сполна уздржљивост штетни здрављу потпуно је погрешно. Не познајемо болести, која би долазила од чистог и моралног живота.»

Немци су изнели летак против сполних болести; његова 4. тачка гласи: како се при ванбрачном сполном општењу лако можете окупити за сав живот, не можемо вас у довољној мери упозорити да се чувате од њих. Потпуно је погрешно мишљење омладине, ако мисли, да се од времена на време мора сполно опћити у интересу здравља; баш напротив сполна уздржљивост у годинама, кад младић, односно девојка дораста, за здравље је корисна. Солидан живот јачање здравља и шпортно кретање гуши сполни нагон.

Да је сполни нагон победив о том нам је светски рат дао безброј доказа. Далеко од својих, разврстани по стрељачким јарцима или додељени разним одељењима за фронтом остали су мужеви и младићи месеце и месеце, читаву годину без сполног општења. Вечна брига и

вечни страх за свој живот, напорна служба, слаба храна, слаб живот нису у опште пустили сполни нагон на површину; недостајао им је директан импулс — женско друштво.

Официри су нам причали, кад су се враћали са фронта, да су дошли кући потпуно сполно отупели, да их је прошло весеље, сва страст за женом, и да је протекло доста времена, да је било потребно женско друштво, па да им се врати сполна страст. То доказује, да је сполни нагон доста пута само уметно убачен у живот, провоциран бујном фантазијом и под директним утицајима и да га нестане, кад ишчезне узрок узбуђења. То доказује, да ко напорно ради, ко има потешкоћа и брига, не осећа сполног нагона у оној мери, као они, који живе у беспослици, раскопи и без бриге. Сполни нагон зависи од живота како живимо, и ако га имамо потпуно у својој власти, он је победив. Способност «se vinci» самога себе победити, не доноси се са собом на свет, та способност није природјена, али се постиже одгојем. Школа те врсте је тешка, стаје много самопрегорења и много труда; њен почетак, као и сваки почетак је најтежи. Мора се почети с маленкостима, да се научи њих побеђивати, а касније долазе на ред теже задаће, тврди ораси. Свакоме пружа живот према његовим околностима и дужностима доста прилике, да се вежба у чврстоћи воље, да се учи стварати себи енергију, колико ће му користи донети таква школа. Његова будућност зависи од ње, од жељезне воље зависи његова слобода, а слободан је само онај, који одлучује све сам својом вољом. Сполни нагон тражи потпуна човека, пуно одлучности, јер је битни део нашег организма, наслеђен, положен у нашем телу. Природа нам га је дала у власт, да га располажемо с њим по свој вољи и памети, а није нам забранила, да га смемо употребити пред законом. Од недораслог организма захтевамо безусловну уздржљивост, то захтева не само морал, него и организам. Орган, који је још неразвијен силити на бржи развој значи проузрочити и брже опадање његово. Надаље знамо, да излучивање семена има велик утицај на наш организам. Ако пођете с пролећа у башту или врт, видећете како вртар стриже грмиће. То ради зато, да потера сок тим интензивније у остале гранчице и младице, да се на њима расцветају тим љепши и богатији цветови. Тако се и код младића неискоришћена сила полних органа јавља у другим органима, у његовим душевним и телесним способностима. То се дејство крије у прастарој истини, да се најтежа дела изврше само при сполној чздржљивости. Зато се уздржавају, као што је опште познато гимнастичари и шпорташи за време тренинга од сполног општења. Семе, које дође у крвни опток утиче корисно на устрајност и јакост наших мишица.

Коме је стало до сполне уздржљивости, наћи ће у моралу, у свом поносу и својој мужевности у истинском душевном раду, у лепој литератури и уметности, у теловежби и умерености у јелу и пићу најбоље пријатеље и истинске помоћнике. Међу њима је овај задњи најважнији — наиме умереност у пићу. Јер где је Bacchus тамо је Venus, уз вино седи обично страст, то је стара истина. То нам сваки дан потврђује искуство. Кад не би било алкохола, не би било толико сполних болести. Скоро сваки, који је сполно оболио, рећи ће нам

у ординацији, да га је завукла весела (алкохолизирана) дружина, да га је навукло на то преобилно пиће. Алкохол (уживан у преобилној мери) омами човека, одузме му отпорност, моћ расуђивања и све обзире на његову част и здравље, на његове дужности; он постаје подложен и спреман за разне авантуре, сполно раздражљив, похотан и до скрајности лакоуман. У том му помаже још женско особље, које је намештено по неким винарама. Алкохол је и у другом погледу штетан; не само да га је намамио и зграбио у своју чељуост, него му у болести пречи лечење, подржава му и даље његову прилепчивост и с тим опасност за његово суседство ради алкохола му се често враћа болест, а каткад сасвим онемогућава потпуно оздрављење.

Умереност у пићу, ограничење броја гостионица, подизање што више спортских и гимнастичких просторија допринели би много профилакси сполних болести. Врло важан профилактички фактор је даље поука о сполним болестима. Незнање, неинформираност се радо освећује, спречава те у напретку, доводи у неприлике и опасности и поред штете доноси ти још и срамоту. Незнање иде код неких тако далеко, да не знају, да екзистирају сполне болести; други их не сматрају за праве болести, чак капавицу сматрају за потпуно невину. А кад би знали колико непријатности проузрокује капавица, колико патње треба за излечење, колико је моралне силе потребно, да болесник не очаја, и како проузрокује нарочито код женских дугогодишњу хистеричност, јаловост итд., кад би само слутили опасност сифилиса, његово дугогодишње лечење, самопрегоревање, вечни страх пред последицама, дегенерацију потомства итд. итд., пет пута би се предомислили, пре него што би навукли лакоумно какву сполну болест, већ сам страх пред сполним болестима ће свакога, који је још сачувао мало способности за расуђивање одвратити од ванбрачног сполног општења. Зато мора бити поука о сполној болести општа, свесност опасности сполних болести мора дубоко да продре у наш народ.

Први морају доћи до те поуке абитуријенти наших средњих школа и других завода, затим ђаци виших завода, јер они већ ступају у живот и морају знати, шта им се лако може догодити, да се знадну очувати од опасности у животу. Такођер би се морале побринути за поуку и фабрике за своје службенике а нарочито болесничке бригае за своје чланове, јер је то у њиховом властитом интересу. Предавања морају бити сепаратна за сваки пол. Од велике важности су кинематографске преставе у том смислу. Млађа генерација нека сазна из предавања, да јој је сполна уздржљивост корисна, а не шкодљива, да је ванбрачно сполно општење крајње опасно и нека сазна опште опасности сполних болести. Код зрелије генерације би се морале сполне болести већ потање опртати, јер је она ближа сполном опћењу, ближа браку и способности за расуђивање. Мора потање познати опасности сполних болести, а нарочито мора бити информирана о том, кад је који пацијент опасан другоме, кад је излечен и кад сме ступити у брак. Кад не би пацијенти општили за то време док нису излечени, кад не би ступали у брак, док немају лечничке потврде, број сполно-оболелих знатно би се смањило.

Кoliko је пацијената, који се у опште не лече, ако можда не осећају никаквих болова; код њих зависи стање какве болести од болова. Какве неприлике и заражења лако настану од једне саме особе, заражене сифилисом, који се јавља из почетка са знацима без болова. Само једна особа у стању је да окужи цело село. При предавањима би се морала нагласити потреба лечења тако дуго, како одреди лекар, ако се неће, да се нанесе штета себи и другима. Много пацијената се не лечи до краја не само из немарности, него и ради слабих материјалних прилика и ради удаљености од лекара.

Разуме се, да може и мора држава у свом интересу да потпомаже сполну профилаксу својим законодавством преко свог многобројног апарата. У законодавству гледе скитања, лечења сполно болестних на државне трошкове и њихове контроле, гледе дојиља, гледе казненог поступка ради заразе итд. предначе северне државе Норвешка, Шведска и Данска, које су имале концем прошлог столећа (Данска већ 1880.) строге законе у том смислу, док их је Аустрија добила 1913., Немачка и Чехословачка лани. Код нас су већ израђени законски нацрти и чекају узаконење од народне скупштине.

IZ STAREŠINSTVA JSS

Odborova seja JSS. se vrši dne 28. januaria 1923. v Ljubljani. K tej seji morajo poslali vse župe svoje zaslopnike. Dnevni red se pravočasno javi župam.

I. glavna skupščina Jugoslovenske sokolske matice se vrši dne 27. januaria 1923.

I. seja starešinstva JSS. dne 6. novembra 1922. Posamezne funkcije se razdelijo naslednje: I. tajnik dr. Riko Fux; II. tajnik I. Bajželj; blagajnik Bogumil Kajzelj; prosvetni odsek: dr. V. Murnik, dr. J. Hadži in E. Gangl; predsednik stališničnega odseka: Verij Svajgar; organizacijski odsek: Frančišek Slajpah in J. Čobal; predsednik manjšinskega odseka: Slajpah; gospodarski odsek: Vilko Turk in Julij Deu; arhivarija: sestra Trdinova in Marolt. Sklene se nastaviti v savezni pisarni strokovnega tajnika br. Romana Ceja. — Za urednika "Sokolskega Glasnika" se določi br. Miroslav Ambrožič. — Spominski spis I. jugoslovenskega vsesokolskega zleta se izda v posameznih zvezkih. Vsem društvom se takoj razpošlje subskripcijske liste. — Vesnik TO. se izda v tekočem letu v dveh številkih, ker je potrebno, da se izda poročila o vsesokolskem zletu. — Poročilo o mednarodni tekmi izda mednarodna zveza. To poročilo se tiska v Belgiji. — Razen tega so bile rešene pri seji številne zadeve raznih žup in društev.

II. seja starešinstva JSS. dne 13. novembra 1922. Z ozirom na počasno likvidacijo vsesokolskega zleta se sklone prodajo telovadišča pospešiti ter se pooblastijo br. Zakotnik, Hieng in Zupančič, da to izvrše. — Kabineta pisarna Nj. Vel. kralja se zahvaljuje za pozdrav skupščine kralju. — Naročite spominsko knjigo o zletu Banatske župe. — Reši se zadevo sokolskega društva Višnja gora glede sokolskega doma, istotako zadevo predloženih računov sokolske župe Zagreb. — Z ozirom na poročilo sokolske župe Rijeka o sporu v Crikvenici se delegira br. Čobal, da zadevo osebno uredi. — Organizacijskemu odseku se naroči, da takoj pripravi društvena pravila za tisk. — Izreče se zahvala francoskim in belgijskim gimnazijam in dr. Sveglu za obširna poročila o vsesokolskem zletu. — Ruski emigranti žele ustanoviti sokolsko organizacijo, kar se jim dovoli v zmislu sklepov Češkoslovaškega jugoslovenskega sokolskega saveza. — Za posredovanje služb potem Saveza se izdela poseben pravilnik. Posreduje se za službe samo priznanim sokolskim vaditeljem. — Mostarska župa je izključila društva Opuzen, Bijela in Lubinje. Župo se pozove, da utemelji in pojasni predlog za izključitev. — Ustanovilo se je novo društvo v Zaprešiću, župa Zagreb. — Kataster članstva začne poslovati z novim letom ter se društvom že razpošiljajo potrebne fiskovine. Za poškodbeni fond naj se sestavi pravilnik, kar se poveri

organizacijskemu odseku. — Referat za Jugoslovensko sokolsko matico se dodeli br. Kosnapflu. — Posameznim odsekom se naroči, da izvrše čimprej sklepe glavne skupščine v Zagrebu.

III. seja starešinstva JSS. dne 20. novembra 1922. Predsedniku mednarodne telovadne organizacije v Evropi se brzojavno čestita k njegovi 80letnici rojstva. — TO. se naprosi, da izdela čimprej točna navodila za vsa sokolska društva o vedenju pri pogrebih in pri drugih podobnih nastopih. — Sokolsko društvo Cernik-Čavle prosi podporo; prošnjo se odkloni, ker ni denarnih sredstev. — Članske znake naj se naroči pri domačih tverdkah. Ker nekačera društva naročajo veliko število članskih znakov, se sklene, da morajo društva naročati znake le preko župe. Na naročila, ki niso potrjena od župe, se savezna pisarnica ne bo ozirala. — Izda se znak za naraščaj, in sicer znak, ki je že uveden v ČOS. ČOS. se prosi za dovoljenje. Uvedejo se tudi naraščajske legitimacije. — V Senju se je ustanovilo novo sokolsko društvo, ki se prideli župi Rijeka. — Mnogo društev še ni pristopilo k Jugoslovenski sokolski matici; pozove se jih, da prijavijo pristop. Priprave za občni zbor Matice naj se takoj izvrše. — Iz vseh sokolskih društev se izključi Velko Cesarevič, član sokolskega društva v Derventi. — Pravila naj se izdajo v posebni knjižici, kateri bodo pridejani tudi vsi poslovniki za odseke in načelni sklepi.

IV. seja starešinstva JSS. dne 28. novembra 1922. Sokolsko društvo v Borovnici prosi za posojilo. Prošnja se radi pomanjkanja denarnih sredstev odkloni. — Hrvatski Sokol v Chicagu protestira v daljšem dopisu proti lefošnjemu vsesokolskemu zletu. Vsečina kaže, da so rojaki v Ameriki o zletu napačno informirani, radi česar naj se jim zadeva pojasni. — Sklene se naročiti oficijelna glasila vseh telovadnih organizacij v Evropi. — V prosvetni odsek se pokliče še br. Miroslav Ambrožič in Vladimir Kuščer. — Ustanovilo se je novo društvo v Cetingradu, župa Rijeka. — Po poročilu delegata Čobala se uredi spor v Crikvenici. — Reši se še več društvenih zadev.

V. seja starešinstva JSS. dne 4. decembra 1922. ČOS. vabi k seji odbora, ki se vrši dne 9. in 10. v Brnu. Za delegata JSS. se določi br. tajnik. — Br. tajnik predlaga, naj se vrše organizacijski tečaji v Beogradu, Nišu, Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani. V mesecu januarju naj se vrši odborova seja, pri kateri naj se o tem predlogu razpravlja. — Dan pred odborovo sejo se vrši občni zbor Jugoslovenske sokolske matice. — Z ozirom na zavlačevanje Sokolstva v politiko se izvršijo primerni sklepi, da se obvarujejo sokolska načela. — Rešeno je bilo še več društvenih zadev.

VI. seja starešinstva JSS. dne 12. decembra 1922. Brat tajnik poda obširno poročilo o seji odbora ČOS. — Sokolu Praga se izreče zahvala za poslano spominsko knjigo Fügnerja. — ČOS. je dovolila, da nosi naš naraščaj isti znak kakor češki. — Radi pomanjkanja denarnih sredstev pri JSS. se sestavi posebna finančna komisija, ki naj se bavi točneje s finančnimi zadevami Saveza ter predloži primerne predloge. — Zdravstveni odsek se pozove, da delegira v starešinstvo svojega zastopnika. — Razen tega se rešijo razne tekoče zadeve.

VII. seja starešinstva JSS. dne 19. decembra 1922. Sokolskemu društvu v Sinju se odkloni denarna podpora, ker Savez nima sredstev. — Ministrstvo saobračaja je odklonilo že tretjo prošnjo Saveza za podelitev legitimacij za polovično vožnjo. — Nekačera sokolska društva prosijo za načrte sokolskih domov. Društvom se priporoča, da izdelajo sama primerne načrte ter jih potem predložijo Savezu. — Župa Mostar poroča o ponesrečenem bratu Bunozi. Sklene se pozvati vsa sokolska društva, da nabirajo prispevke za rodbino ponesrečenega. — Prošnjam žup za denarne podpore za prednjaški tečaj se ne more ugoditi, ker Savez nima sredstev. Vsaka župa naj skrbi sama za kritje stroškov. Savez itak priredi savezni tečaj, za katerega bo moral skrbeti za kritje stroškov. — Ob smrti br. Kaline se izreče sožalje češkemu konzulatu in ČOS. — Brzojavno se pozdravi vseslovanski shod dijaštva v Pragi. — Brat tajnik poda načrt za delo jugoslovanskega Sokolstva v letu 1923. Načrt se odstopi v izjavo TO. in prosvetnemu odseku. O načrtu naj se razgovarja na seji odbora.

Jugoslovenskem Sokolstvu! Pri javnem nastopu sokolskega društva v Neve-sinju se je smrtno ponesrečil zelo marljiv sokolski delavec Svetislav Bunoza. Njegova rodbina se nahaja v največji bedi. Naša dolžnost je, da priskočimo imenovani rodbini na pomoč ter ji pomagamo iz bede. Pozivljamo vsa bratska društva, da

zbirajo prispevke za ubogo rodbino. Naj bi ne bilo društva; ki ne bi poslalo primernega zneska. Prispevki se pošiljajo jugoslovenskemu Sokolskemu Savezu v Ljubljani.

IZ TEHNIČNEGA ODBORA JSS

Savezni prednjaški izpit sta prebila z odličnim uspehom brata Soić-Mirilović Bogašin in Živko Rako, oba iz sokolskega društva v Imolskem (župa Split), in sicer dne 5. novembra 1922. pred izpraševalno komisijo dr. Murnik, Ambrožič, dr. Jamar, Vidmar.

Novi prednjaki. V Bački sokolski župi v Novem Sadu so se vršili 3. in 4. decembra 1922. župni prednjaški izpiti pred komisijo: Mir. Vojinović, predsednik, Milan Teodorović, Dragutin Jeger, dr. Vlada Belajčić in Boško Mešterović, člani. Z uspehom so prestali izpit naslednji bratje in sestre: Mirko Bajin (Subotica), Olga Babilon (Novi Sad), Novak Beljin (Zabalj), Nenad Bordjoški (Sental), Vera Bodjicki (Novi Sad), Tima Galić (Zabalj), Dušan Gospodinački (St. Bečej), Gjoka Grujić, Pavle Daljev, Mara Daljev (vs trije iz Novega Sada), Sava Zadripkov, Vitomir Jovin (Čurug), Sava Kuzmanović (Novi Sad), Stevan Ninkov (Čurug), Stevan S. Petkov (Zabalj), Dušan Pilić (Subotica), Dušan Tomić in Zora Tučić (Novi Sad). — Društveni prednjaški izpit so prestali pred komisijo bratov Milana Teodorovića, Dragutina Jegra in Janka Vidica naslednji člani sokolskega društva v Subotici: Dušan Pilić, Vitomir Terzin, Djoka Stepanov, Marinko Bajin.

Medletne tekme COS. Letos se vršijo medletne tekme češkoslovaškega Sokolstva, in sicer tekme članov in tekme članic. Članske tekmovalne vaje prinaša »Cvičitelj«, 12. številka 1922.

O izidu mednarodne tekme prinaša poročilo uradno glasilo francoske telovadne zveze (Union des Sociétés de Gymnastique de France) »Le Gymnaste« v svoji oktoberski številki ter ugotavlja med drugim naslednje: Največ dosegljivih točk je bilo 910. Osem desetlin, t. j. 728 točk daje pravico na prvo mesto: sedem desetlin, t. j. 637 točk na drugo: šest desetlin, t. j. 546 točk na tretjo ceno. Čehi in Jugoslovani so dobili torej vsaki prvo ceno. Francozi, Belgijci in Luksemburžani so dobili vsaki po šest desetlin in si pridobili tretjo ceno.

IZ PROSVETNEGA ODSEKA

Prosvetni odsek JSS. je sestavljen takole: Predsednik dr. Viktor Murnik; podpredsednik univ. prof. dr. Jovan Hadži; tajnik, ki opravlja tudi nadzorniške posle, dr. Stane Rape; knjižničar in novinar I. Bajželj; člani: dr. Matija Ambrožič, Miroslav Ambrožič, Engelbert Gangl, univ. prof. dr. Pavel Grošelj, Vladimir Kuščer, univ. prof. dr. Nikola Radojčić. — Na svoji seji dne 17. decembra 1923. je razmotrival o smernicah in o načinu svojega dela ter sklenil: Temelj prosvetnega gibanja v Sokolstvu ustvarja delo v telovadnici. V podporo tega pa je potrebno, da skrbi prosvetni odsek za poglobitev sokolske zavesti ter daje članstvu kolikor mogoče na razpolago sredstva za pridobitev in izpopolnjevanje splošne naobrazbe. To naj se izvršuje z literaturo, ki se jo zbere ali izda v ta namen, ter z ureditvijo in poslovanjem društvenih knjižnic. — Prosvetni odsek določi komisijo (Gangl, Bajželj, Kuščer), ki naj zbere vso jugoslovensko sokolsko strokovno literaturo, dr. Ambrožiču naroči zbrati za Sokole primerno zdravstveno literaturo. — V svrhu spoznavanja velikih narodnih mož, kar naj služi tudi poglobitvi našega narodnega uedinjenja, sklene odsek pozvati vsa društva, da mu naznanijo take moze iz svojega okoliša z navedbo virov o njihovih življenjepisih, oziroma s kratko biografijo. Ko bodo življenjepisi zbrani, se izda historični koledar z naročilom, da se mora ob dnevih obletnic članstvo pri telovadbi opozarjati na te moze s kratkimi nagovori. — Končno sklene prosvetni odsek pozvati zdravniški odsek, ki obsloji še izpraševanje priprave za vsesokolski zlet, k trajnemu sodelovanju pri vzgoji sokolskega članstva.

NAŠE NALOGE

Što da radimo i izvedemo u januaru?

Društva: Odbori imaju da izvrše u toku januara društvene glavne skupštine. Sazovite ih blagovremeno i ispravno. Društveni funkcionari neka pripreme iscrpive izveštaje, da podadu članstvu tačan obračun o delovanju prošle godine. Pokažite uspehe a nemojte prećutati neuspehe. Neuspesi u prošloj godini mogu se lako popraviti u idućoj godini, ako nam je neuspeh poznat. Izradite program rada za iduću godinu. Kao što mora blagajnik predložiti račune prošle godine i proračun za buduću godinu, tako neka i drugi društveni funkcionari izrade nacrt za budući rad, koji pak ne smiju biti preterani i samo prividni, već mora da ih podupire jaka svest, da su provedivi i čvrsta volja da ih provedemo. — Kod izbora gledajte samo na sokolske vrline i predajte vodstvo društva braći i sestrama, koji uživaju vaše poverenje. — Primate na glavnim skupštinama izmene pravila.

Prednjački zborovi. Nepromenjiva i trajna je zadaća prednjačkih zborova redovita telovežba svih odeljenja. Telovežba neka se vrši prema nacrtu. Ako nemate nacrt, izradite ih na zborovim sednicama. Barem jedanput sedmično, najbolje pak pre svakog redovnog časa članstva, neka se vrši zajednička telovežba prednjačkog zbora, kod koje učite sve što vam je potrebno za vođenje odeljenja, sastavljajte i nazivajte vežbe; vodja neka popravlja i tumači. — Odmah posle izvršene glavne skupštine konstituirajte zbor. — Savezni tehnički odbor skuplja statistiku svih prednjaka u Jugoslovenskom sokolskom savezu. Uskoro razaslaće formulare, koje neka ispune društveni prednjački zborovi. Ispunite ih tačno i savesno te ih vratite Savezu putem svojih župa. Prema uputama TO. javljajte docije svaku promenu. — Izradite nacrt za društveni prednjački tečaj; ako već imate nacrt, izvedite tečaj. Privucite u tečaj svu sposobniju braću i sestre. — Posvetite svu pažnju pre svega uzgoju podmlatka. Gde još nemate telovežbe podmlatka, osnujte ju. Počnite s malim i žrtvujte sve za napredak. Podmladak poverite najboljim prednjacima i prednjačicama. — Je li knjižnica prednjačkog zbora u redu i posluje li?

Prosvetno odeljenje neka radi u suglasju s prednjačkim zborom. Uzgoj u Sokolu ne može se deliti, samo rad može se deliti, radi toga je suglasje u postupanju uslov za dobar uspeh. Potrebni su: kratki nagovori pred odeljenjem, bratski razgovori o sokolskoj ideji, o sastavu, o organizaciji, o značenju narodne i jugoslovenske ideje, o dužnosti Sokola obzirom na politiku; predavanja o velikim ljudima našega naroda, o raznim predmetima znanstva, o početku i značenju našeg svesokolskog sleta. Gajite socijalnu uzajamnost svega članstva društvenim večerima (izbegavajte neumernost u piću), pevanjem, primernim predstavama. Sve ovakove priredbe pak moraju imati strogo sokolski značaj. — Imate li društvenu knjižnicu? Ako je nemate, počnite ju odmah osnivati. «Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača» kaže narodna poslovice. Izaberite si savesnog knjižničara, koji će umeći da poskupi primerne knjige za članstvo i naraštaj te će marljivo posloovati i posudjivati knjige svemu članstvu i naraštaju. — Savezno prosvetno odeljenje skuplja statistiku društvenih knjižnica. Odazovite se njegovom pozivu odmah!

Župe: Pripremite sve potrebno za skupštine, koje se moraju izvršiti u februaru. Sastavite tačne izveštaje i nacrt za budući rad. Izvedite reviziju društvenog poslovanja po svima društvima te pomažite društvima dobrim savetima i uputama. Učestvujte kod društvenih glavnih skupština, da dobijete tačan pregled o stanju župe. Na temelju tog pregleda lako ćete moći sastavljati nacrt za rad i trajno poboljšavanje.

Župski tehnički odbori. U ovoj godini morate izvršiti pre svega župske prednjačke tečajeve i župske sletove. Da uzmognete ovu zadaću izvršiti, krajnje je već vreme, da pripremite potrebne nacrt za tečajeve¹ i vežbe za župski slet. Za vežbe raspišite natecanja, zaposlite sve one, koji imaju dobru volju za rad. Pripremite vežbe za natecanje članova, članica i naraštaja. Kod sastavljanja zajedničkih vežba i vežba za natecanje imajte u vidu pravilo: n i k a d k o r a k n a -

¹ Nacrt tečaja župe Ljubljana I. imate u ovom broju «Glasnika».

Pregled udeležbe pri tekmah na I. jugoslov.

Župa	Moški naraščaj				Ženski naraščaj				Članice				
	Vrste		Posamezniki	Iz društav	Vrste		Posameznice	Iz društav					
	višjega	nižjega			višjega	nižjega							
									oddelka		oddelka		
Banjaluka	1	8	Prijedor	1	7	Prijedor	1	3	Bos. Gradiška				
Beograd	1	7	Stara Pazova										
Bjelovar	1	6	Bjelovar	1	7	Bjelovar							
Celje	1	5	37	Celje, Hrastnik, Petrovče, Trbovlje, Zagorje ob Savi	1	7	Celje	4	Celje				
Kragujevac	1	7	Kragujevac	1	6	Kragujevac	1	6	Kragujevac, Užice				
Kranj	1	5	34	Jesenice, Kranj, Škofja Loka, Žiri	2	13	Bled, Kranj	1	6	Radovljica			
Ljubljana	4	9	63	Domžale, Ljubljana, Šiška, Vič, Vrhnika	8	56	Ljubljana, Šiška, Vrhnika	1	2	15	Domžale, Ljubljana		
Ljubljana I	2	5	32	Kamnik, Litija-Šmartno, Ljubljana I, Ljubljana II	10	71	Kamnik, Litija-Šmartno, Ljubljana I, Ljubljana II, Ribnica	2	3	23	Kamnik, Litija-Šmartno, Ljubljana I, Ljubljana II, Ribnica		
Maribor	3	19	Maribor Studenci	4	29	Ljutomer, Maribor	1	7	Maribor				
Mostar							1	7	Korčula				
Niš													
Novi Sad	2	12	Senta, Subotica				1	6	7	Novi Sad, Subotica			
Novo mesto	3	5	19	Karlovac, Novo mesto	2	15	Karlovac, Novo mesto	2	13	Karlovac, Novo mesto			
Osijek	1	6	Požega				3	4	20	Osijek, Požega			
Rijeka	1	2	17	Draga, Sušak	4	27	Bakar, Draga, Sušak						
Sarajevo													
Skoplje													
Split	1	7	4	Split	5	Split	3	5	Split				
Šabac													
Šibenik													
Štip													
Tuzla													
Vel. Bečkerek							1	6	Vršac				
Zagreb					1	Brežice		2	Brežice				
Zaječar													
Tekem se je udeležilo:	12	37	87	258	32 (14 žup)	34	244	23 (12 žup)	5	16	43	120	23 (14 žup)

vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1922.

Č l a n i

Tekma za prvenstvo JJS		Tekma vrst (in posameznikov v vrstah)						Prosta tekma posameznikov		Posebne tekme posameznikov		
Posamezniki	Iz društev	Vrste		Posamez.		Iz društev	Posamezniki	Iz društev	Posamezniki	Iz društev		
		viš.	sred.	niž.	viš.						sred.	niž.
		oddelka										
			1			7	Banjaluca					
			1	3		8	20	Beograd, Stara Pazova, Zemun				
			1				7	Bjelovar				
			3			4	23	Celje, Laško, Trbovlje, Zagorje ob Savi, Žalec				
			1				7	Kragujevac				
			2	5	1	13	33	Bled, Boh. Bistrica, Javornik, Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Žiri				
2	Ljubljana	1	1	3	6	7	22	Domžale, Ljubljana, Šiška, Vič	1	Ljubljana		
5	Kamnik, Ljubljana I, Logatec	1	3	2	8	21	21	Kamnik, Ljubljana I, Ljubljana II, Ribnica, Štepanja vas, Velike Lašče			3	Ljubljana I
			1	4	2	11	25	Ljutomer, Maribor, Ptuj, Studenci, Št. Lenart				
			2	3	1	12	30	Gjenovič, Korčula, Kotor, Makarska, Mostar, Tivat-Lastva	6	Korčula, Tivat-Lastva	10	Čapljina, Korčula, Mostar
			3				18	Novi Sad, Subotica	2	Srbobran	7	Novi Sad, Srbobran, Sremski Karlovci
1	Novo mesto		1	2		9	15	Karlovac, Metlika, Novo mesto				
			1	3		7	18	Osiijek, Požega, Valpovo			1	Osiijek
			1	3		9	23	Bakar, Draga, Sušak			5	Sušak
			2	3		12	23	Omš, Sinj, Split, Vis				
1	Kreka											
			2				12	Vršac	6	Vršac	5	Vršac
			2	4		13	26	Brežice, Krško, Zagreb I, Zagreb II				
9	6 (4 žup)	2	17	46	18	126	330	60 (17 žup)	15	5 (4 žup)	31	10 (6 žup)

trag! Veći broj vežbača neka se postizava dobrim primerom, ispravnim uzgojem, a ne lakšimi vežbama. Jer nastup velikog broja vežbača sa prelakimi vežbama može lako značiti veliki broj vežbača, koji su došli samo radi nastupa i za nekoliko sedmica; posle nastupa pa ovakovi vežbači obično opet izostanu. Naše je uzgojno sredstvo naporan rad, ne smemo se dakle plašiti od napora. — Sada, kad stojimo pred župskim skupštinama, ne uzdajte se u novog načelnika ili u novi tehnički odbor, već činite svoju dužnost, koju ćete posle skupštine nastaviti sami ili vaši naslednici. Na rad smo pozvali radi stvari, a ne radi svojih osoba. — Pregledajte društva, da dobijete tačan pregled o vrlinama i manama. Mane možete popravljati samo, ako ih zbilja poznajete. — Nadgledajte društvene prednjačke tečajeve i pomažite koliko god možete. — Sazovite prednjačke zborove, da im dadnete izveštaje, da odobre programe za u buduće i da izaberu kandidata za načelnika i načelnicu.

Prosvetno odeljenje neka radi u suglasju s župskim načelnikom i tehničkom odborom. Ovo pravilo vredi za župu isto tako, kako i za društvo. — Imajte u trajnom pregledu delovanje društvenih prosvetnih odeljenja, popravljajte mane, usavršujte, pomažite. Pobrinite se za sposobne saradnike. — Izveštavajte o svom delovanju iscrpivo savezno prosvetno odeljenje; «Sokolskom Glasniku» pak šalite izveštaje o važnijim događajima i preglednu statistiku svojih i društvenih priredaba.

M. A—č.

IZ ŽUP IN DRUŠTEV

Sokolska župa Ljubljana I.

Sokolska župa Ljubljana I. Prednjaški zbor je imel dne 26. novembra 1922. svojo sejo, v kateri je napravil naslednje važnejše sklepe: V mesecu januarju se vrši župni prednjaški tečaj v osmih zaporedoma sledečih dneh v Ljubljani. Priglašeni člani in članice bodo stanovali v Ljubljani ter bodo pod stalnim nadzorstvom in vodstvom župnega tehničnega odbora. Predavanja in praktična vadba se vršijo po osem ur na dan, skupaj 64 ur. K tečaju mora poslati vsako vžupljeno društvo vsaj po enega člana, eno članico. — V letu 1923. se priredi župni zlet z javno telovadbo vseh oddelkov in tekmovalno telovadbo članov, članic, moškega in ženskega naraščaja. Za obvezne skupne vaje na tem zletu je župni tehnični odbor razpisal že 7. novembra 1922. tekmo v sestavljanju skupnih vaj, katere se lahko udeležijo vsi člani vžupljenih društev razen župnega načelnika. Najboljše vaje bodo določene za obvezne župne vaje za leto 1923. Sestavi jih: za člane štiri proste vaje, za članice štiri vaje s kiji, za moški, oziroma za ženski naraščaj po štiri proste vaje ali vaje s kakim priročnim orodjem, za moško, oziroma žensko deco po štiri proste vaje. Na župnem zletu bodo tekmovali: člani v treh oddelkih (v višjem, srednjem in nižjem), članice v dveh oddelkih, moški in ženski naraščaj v dveh oddelkih. Za tekmo vaje na orodjih ne bodo naprej predpisane, temveč samo glavne prvine za posamezne oddelke. Dan pred tekmo sestavi tekmovalne vaje komisija (načelnik in dva člana TO., oziroma načelnik in 2 članici TO.) ter jih pred tekmo tekmovalcem pokaže. Župni zlet se bo vršil dva dni. Prednjaški zbor bo predlagal odboru in občenemu zboru Vidov dan in dan Petra in Pavla (28. in 29. junija 1923.). — Župni načelnik je nato na široko razložil, kako naj posamezna društva delujejo, da bodo dobro izrabila posebno zimski in pomladanski čas v svrhu vzgoje članstva in naraščaja. — Župni odbor je imel svojo sejo dne 8. decembra 1922. ter je usvojil vse sklepe prednjaškega zbora. Glede troškov za prednjaški izpit se je sklenilo, da nosi troške vožnje in prehrane vsako društvo, troške za stanovanje pa župa.

Načrt prednjaškega tečaja sokolske župe Ljubljana I. Gradivo:

I. Sokolska misel: Tyrševa sokolska misel. — Teorija, na katero se naslanja. — Sokolska disciplina. — Moralna vzgoja. — Pomen sokolske vzgoje za narod. — Pomen in upravičenost narodnosne misli. — Sokolska načela, demokratizem, bratstvo, stališče napram veri in politiki. — Vprašanje telovadnega gradiva v pogledu na vsesrčnost, na različne sloje naroda, različne starostne dobe in spol udeležencev. — Primera z drugimi telovadnimi sestavi. — Sokolski sestav v eslečnem pogledu. — Sokolska etika. (3 ure.)

II. Telovadni sestav: Splošna razdelitev: a) pomen sistematične delitve vadbenega gradiva, b) logičen način deljenja, c) razdelitev v stroke, razrede, panoge, glavne in podrejene vrste; kaj so načini. — Nazivoslovje. (4 ure.)

III. Metoda sokolske vzgoje se naslanja a) na gradivo, razloženo po «I. Sokolska misel», b) na splošna vzgojna načela, c) na pravila higijene. — Posebno poglavje o vlogi in vzgoji volje. — Teorija utrujenja. — Zaključki na tej podlagi: 1. Glede deljenja članstva v posebne oddelke in vrste po spolu, po starosti, po izvežbanosti, upoštevajoč individualnost tudi v posameznih vrstah. — 2. Glede primernosti vaj za posameznike. — 3. Glede postopnosti pri učenju. — 4. Glede raznovrstnosti vadbe. — 5. Glede občevarja z gojenci. — Podrobno vzgajanje v moralnem in intelektualnem pogledu. — 6. Vadbeni načrti. (3 ure.)

IV. Praktična vadba vseh razredov in panog z nazorno razlago, kako je učiti, kako sestavljati vaje in kako postopati metodično. — Imenovanje in čitanje vaj. — Sestavljanje vaj za posamezne ure in posamezne oddelke. (46 ur.)

V. Zgodovina in literatura. Zgodovina telesne vadbe sploh. — Zgodovina Sokolstva. — Zgodovina jugoslovenskega Sokolstva. — Poznavanje domače sokolske literature. (1 ura.)

VI. Sokolska organizacija in način poslovanja njenih organov: Savezni organi, župni organi, društveni organi. — Njihove dolžnosti in kompetenca v zmislu pravil in sokolskih načel. — Odsaki in njihov namen. (1 ura.)

VII. Poznavanje orodja, kako se ravna z njim, oprema telovadišč. (1 ura.)

VIII. Anatomija: Splošni pojmi. — Okostje z vezmi in mišičevje. — Živčevje, krvni obtok. — Pljuča, srce. — Prebavje. (2 uri.)

IX. Fiziologija: Funkcije organov. — Vpliv vaj na delovanje organov s posebnimi ozirom na različno starost, različno utrjenost in različen spol. (2 uri.)

X. Prva pomoč pri nezgodah: teoretično in praktično. (1 ura.)

Urniki prednjaškega tečaja: Osem dni po osem ur, štiri dopoldne, štiri popoldne.

I. dan: 1. Sokolska misel. — 2. Anatomija. — 3. Hoja, tek, vaje na gredi. — 4. Telovadni sestav (teoretično). — 5. Sokolska misel. — 6. Anatomija. — 7. Skoki. — 8. Plezanje.

II. dan: 1. Sokolska misel. — 2. Fiziologija. — 3. Dviganje bremen, lučanje diska in kladi, suvanje kamna in krogle, metanje sulice. — 4. Odpori, metanje. — 5. Metodika. — 6. Fiziologija. — 7. Borenje. — 8. Telovadni sestav (teoretično).

III. dan: 1. Metodika. — 2. Konj: podpore, meli. — 3. Drog (in viseči drog): vese, podpore, menjave. — 4. Igre. — 5. Metodika. — 6. Bradlja: vese, podpore, menjave. — 7. Krogi: vese, podpore, menjave. — 8. Redovne vaje.

IV. dan: 1. Telovadni sestav (teoretično). — 2. Konj: podpore, meli. — 3. Drog: izvinki, obrači. — 4. Proste vaje. — 5. Proste vaje. — 6. Bradlja: obrači, ročkanje. — 7. Krogi: izvinki, obrači. — 8. Redovne vaje.

V. dan: 1. Telovadni sestav (teoretično). — 2. Konj: podpore, meli. — 3. Drog: meli, kolebanje. — 4. Proste vaje. — 5. Proste vaje. — 6. Bradlja: meli, kolebanje. — 7. Krogi: meli. — 8. Redovne vaje (rajalne vaje).

VI. dan: 1. Zgodovina in literatura. — 2. Konj: meli. — 3. Drog: ročkanje, toči, premiki. — 4. Proste vaje. — 5. Prva pomoč pri nezgodah. — 6. Bradlja: toči, prevrali, premeli. — 7. Krogi: kolebanje, toči. — 8. Koza.

VII. dan: 1. Organizacija in poslovanje. — 2. Konj: preskoki. — 3. Drog: prehodi iz vese v podporo. — 4. Proste vaje. — 5. Proste vaje. — 6. Bradlja: prehodi iz vese v podporo. — 7. Krogi: prehodi iz vese v podporo. — 8. Vaje na plezalih.

VIII. dan: 1. Poznavanje orodja. — 2. Miza. — 3. Drog: prehodi iz podpore v veso. — 4. Vaje in plesi z različnim priročnim orodjem. — 5. Skupine. — 6. Bradlja: prehodi iz podpore v veso. — 7. Krogi: prehodi iz podpore v veso. — 8. Vaje na lestvah.

Organizacija tečaja: 1. Udeleženci ne smejo biti novinci, temveč oni, ki so že prestali društveni prednjaški tečaj ali so vsaj pomagali pri vodstvu vrst ter imajo temeljne pojme o prednjaški izobrazbi. — Zahteva se telovadska usposobljenost druge vrste. — Pri izbiri gojencev za prednjaški tečaj se morajo društva ozirati na lepša telesa, večjo inteligentnost, prikupljiv naslop in utrjen značaj gojencev.

ter poslati v tečaj predvsem one, ki so v kraju društva stalno nastanjeni (kmetijski sinovi). — 2. Udeleženci morajo biti pravilno pripravljeni. — 3. Prednjaški tečaj vodi župni načelnik, predavatelji morajo biti vsi iz centrale (župnega sedeža). Pred tečajem se razdeli gradivo v svrhu, da se predavatelji dobro pripravijo. Vsak dan je seja predavateljev, v kateri se obravnava ves pouk za drugi dan, tako bodi gojencem podana vsa tvarina eno t. n. — 4. Predavanje in razlaga morata biti točna in jedrnata, čas se mora izrabiiti do skrajnosti. — 5. Gojencem se dá v glavnih potezih spisano gradivo, da po tečaju doma ponavljajo in utrdijo svoje znanje. — 6. Prednjaški izpiti se ne vršijo neposredno po tečaju, temveč šele kesneje.

M. A.—č.

Sokolska župa Split.

Sokolsko društvo u Igranama. Na policaj nekolicine uglednih mještana osnovano je u Igranama novo sokolsko društvo. Na konstituirajućoj skupštini 6. augusta 1922. prihvaćena su bila savezna pravila, izabran upravni odbor i izglasan zaključak, da se novo sokolsko društvo priključi splitskoj sokolskoj župi. U upravni odbor izabran je za stariješinu Lulić Miho, za podstariješinu Lulić Jerolim, a za tajnika Lulić Niko. Društvo broji 1 osnivača, 1 pomagača i 125 izvršujućih članova. Stariješinstvo sokolske župe u Splitu na svojoj sjednici od 21. septembra 1922. uzelo je na znanje konstituiranje novoga društva i njegov priključak župi. O tom je obavješten i Jugoslovenski sokolski savez, koji je uzeo osnivanje na znanje.

Sokolsko društvo u Podgori priredilo je dana 15. oktobra t. g. javnu vježbu, pak su tom prigodom narodni poslanici Ante Franić i Milan Bošković održali sakupljenim članovima i narodu predavanja o Sokolsku i o našem narodnom ujedinjenju. Gospoda poslanici su darovali društvu svaki po 300 dinara, na čemu im upravni odbor i ovim putem najljepše zahvaljuje.

Sokolsko društvo u Trogiru. Na trogodišnjicu upada i izгона Talijana iz Trogira a dana 24. septembra t. g. ima je trogirski Sokol prirediti proslavu spojene sa javnom vježbom. Bila su pozvana na sudjelovanje sva mjesna kulturna i nacionalna društva i sokolska društva iz okolice. Osjetljivi Talijani, kojih nažalost još ima u našim stranama i ako neznatan broj, postigli su zauzimanjem talijanskog konsula, da je vlada ovu proslavu zabranila. Ovo je proizvelo mučan utisak u sokolskim krugovima i ogorčenje kod cjelokupnog građanstva. Usled energičnog istupa trogirskog Sokola i splitske župe i na jednodušni protest naše javnosti bila je proslava u zadnji čas ipak dozvoljena. Svečanost je protekla u najvećem redu i oduševljenju, odakle se najbolje vidi, da su bojazni naših vlasti bile neosnovane. Brojni izletnici iz splitske i trogirske okolice sudjelovali su svečanosti. Sva trogirski društva pa sokolska društva iz Splita, Solina, Vranjica, K. Sućurca i Donjih Kaštela našla su se na okupu. Splitski Sokol je unajmio dva parobroda, a i ta su bila premalena, da prime sve članove društva i ostale izletnike. Kaštelani došli su na brodicama. Doček izletnika u Trogiru bio je nadasve srdačan. Na starodrevnoj poljani pred stolnom crkvom i općinskim domom izmjenjeni su pozdravi starijeh trogirskog Sokola J. Koščine, predsjednika općine Silobrića i starijeh župe dr. Lavša. Splitska fanfara inonirala je narodne himne, a nato su društva u povorci uz udaranje trogirske muzike i splitske sokolske fanfare pošla na vježbalište. Na lijepo udešenom i prostranom vježbalištu na obali pred kulom Camerlengo izvodila se je javna vježba. Loža, sa koje je Marmont nekada gledao smotru francuske vojske u doba Napoleona zaposjednuća Dalmacije, određena je bila za predstavnike grada, vlasti, župe i društva. U vježbi su sudjelovala sva prisutna društva. Na zadovoljstvo prisutne publike izvedene su propisane sletske vježbe svih kategorija. Opazili je ipak nedostatak redovitog vježbanja u poslesletskim praznicima. Trogirsko društvo, i ako se nalazi u teškim prilikama uslijed pomanjkanja prostora za vježbanje, pokazalo je, što može da postigne volja i ustrajan rad. U posebnim nastupima, koje su izvodili članovi i podmlatci pokazali su izvršnu disciplinu i izvježbanost; stoga zaslužuje vodstvo trogirskog Sokola svaku hvalu. Budu li nastavili jednakom voljom i ustrajnošću, brzo će se moći takmiti s prvim društvima u župi. Splitski je Sokol nastupio s jednim odjelom članstva na ručama i jednim odjelom ženskog naraštaja na stolu. Posle svršene javne vježbe razvila se zabava na bajno rasvijetljenoj obali uz svirku trogirske Narodne Glazbe. Izletnici bili su pri polasku oduševljeno pozdravljeni.

IZ SLOVANSKEGA SOKOLSTVA

Seja odbora Češkoslovenske obce sokolske v Brnu

dne 9. in 10. decembra 1922.

Seje odbora ČOS. se je udeležilo 52 žup s 110 zastopniki. Kot zastopnik Jugoslovanskega sokolskega saveza se je udeležil te seje tajnik br. dr. Riko Fux, kar so vsi češki udeležniki pozdravili z velikim navdušenjem. O delu češkega Sokolstva v l. 1922. je podal poročilo tajnik dr. Heller. V njem je podal celoten pregled sokolskega dela v preteklem letu, razen tega pa je poročilo zelo zanimivo in obširno razpravljalo o razmerju Sokolstva napram javnosti in napram političnemu stremeljenju češke javnosti. V stvarnem, s sokolskim duhom prožetem poročilu je ostro obsodil dejstvo, da se širša javnost ne zanima za sokolsko delo v toliki meri, kakor bi Sokolstvo zaslužilo. Sokolstvo se primerja vsak čas z drugimi, političnimi telovadnimi organizacijami, ne oziraje se na veliko nalogo, ki jo vrši Sokolstvo že od začetka svojega obstoja. Kljub vsem tem pojavom pa mora Sokolstvo ostati verno svojim načelom ter se zavedati, da je organizacija vsega naroda, in se ne sme pustiti zavesti v politično smer. Poročilo pravi nadalje, da se je v preteklem letu izvršilo ogromno delo, vendar pa se niso izvršili sklepi ČOS., da naj se zletne prireditve omeje. Vršilo se je 15 župnih zletov dece, 6 župnih zletov naraščaja in 35 župnih zletov članstva. Vse to je zahtevalo izrednega nabora žup in društev. Je pa to tudi najlepši dokaz, da se ne sme nikdar določati samo negativni program, ampak treba je dati tudi pozitivni program. TO. je izdal v tem oziru geslo za pozitivno delo: Vse za vzgojo vadiateljev! — V svojem poročilu je br. Heller dalje omenjal razne podrobnosti o delu Sokolstva, n. pr. vadiateljske zbornice za naraščaj, sestanek župnih načelnikov v Brnu, izvedbo počitniškega potovanja, ustanovitve 122 prenočišč za naraščaj i. t. d. Dalje omenja zmago ČOS. pri mednarodni tekmi v Ljubljani, izlet češkega Sokolstva in naraščaja v Ljubljano, zlet v Moravski Ostravi, izlete na Tešinsko, številne proslave Fügnerja i. t. d. Omenjal je dalje prvi poizkus rešitve vprašanja nezaposlenosti, pri katerem je Sokolstvo aktivno sodelovalo. Iz obširnega in zelo stvarnega tajniškovega poročila je odsevala vsa sila ogromnega dela, ki ga je izvršilo češko Sokolstvo v preteklem letu.

Kot druga točka je bilo na dnevnem redu poročilo br. Hillerja, in sicer o bodočem delu Sokolstva. Poročevalec je v daljšem referatu podal obširen program za delo v društvih in župah ter je posebno poudarjal veliki pomen hitrega notranjega dela. Predlagal je, naj se v l. 1923. ne vrši nobena večja prireditev ČOS. Vsa pozornost naj se posveča vzgoji naraščaja, vzgoji vadiateljev in medzletni tekmi članov in članic. Župne zlete članstva in naraščaja naj se dovoli samo onim župam, ki ga niso imele v l. 1922. V prihodnjem letu naj se vrši tečaj za člane in članice in naraščajske vadiatelje, šola za izobraževalce in Tyršev seminar. Vse to delo bo pa ostalo brez uspeha, ako ne bodo pridno delovale tudi župe. Župe morajo izvrševati često nadzorstvo v društvih, vse delo se mora vršiti po gotovem načrtu in redu, ker bi bilo sicer brez uspeha. Posebno se mora posvečati veliko pozornost sokolskemu tisku. V zelo stvarnem poročilu, ki je bilo sprejeto, je podal br. Hiller mnogo dobrih in prepotrebni nasvetov društvom in župam za delo v letu 1923. Sprejeto je bilo tudi, da se vrši v letu 1923. zlet spodnje-avstrijske župe v Brnu, katerega naj podpirajo sosednje župe.

Na predlog br. Štepaneka so bile sprejete nekatere izpremembe načelnih sklepov in nekateri novi načelni sklepi, dalje načela o izključitvi članov iz društev in načela o podeljevanju podpor obubožanim starim sokolskim delavcem.

Na predlog br. Maška so sklenili, da se vrši prihodnji občni zbor ČOS. v jeseni leta 1923.

Vsa društva so pozvali, da naj zbirajo prispevke za podpiranje brezposelnih članov sokolskih društev. Vsako društvo naj zbere vsaj toliko kron, kolikor ima članov. Br. Beranek je podal poročilo o stavbi Tyrševega doma, ki bo stalo ČOS. 14 do 16 milijonov čeških kron. Stavba bo izvršena v teku dveh let.

O proračunu za l. 1923. in o računskem zaključku za l. 1921. je poročal brat Dvořák. Iz proračuna je razvidno, da je določeno za pisarno ČOS. 460.000 Kč, za kataster članstva in druge pisarniške potrebe 617.000 Kč, za telovadnega učitelja

ČOS. 60.000 Kč, za tečajje 100.000 Kč, za podpore župnim tečajem 60.000 Kč, za polovalne stroške članov predsedstva in TO. 120.000 Kč, za medzletno tekmo 60.000 Kč i. t. d., tako da iznašajo troški 1.315.000 Kč. Članski prispevek je bil določen na 3 Kč za člana, kar iznaša 1.050.000 Kč. Dalje so bili sprejeti pravilniki za prosvetne odseke društev, žup in ČOS., predsedstvo je bilo pooblaščenno, da izvrši priprave za ustanovitve denarnega zavoda ČOS. in nakupovalnega društva ČOS. Dalje so bili še sprejeti različne izpembe pri nekaterih fondih, izvolili so komisijo za volitev predsedstva ČOS. ter podelili več podpor iz narodnega zaklada. V nedeljo, 10. decembra, ob 2. uri popoldne je zaključil br. starosta, dr. Scheiner, krasno uspelo sejo ČOS., ki je dala mnogo iniciativ za delo Sokolstva v bodoče.

F. R.

Brat Antonin Kalina †, Dne 17. decembra 1922. nam je iz Prage došla žalostna in nepričakovana vest, da je tamkaj umrl brat Antonin Kalina, češkoslovaški poslanik in pooblaščen minister na našem dvoru. Dva dni prej je težko bolan dospel iz Beograda v Prago, da se izleči; a dohitela ga je smrt, ko je doživel 53. leto svoje dobe. (Rojen je bil dne 15. julija 1869. v Nemškem Brodu.) Brat Kalina je bil idealno navdušen, sokolsko požrtvovalen in delaven sin svojega naroda. Z nami pa ga je spajala iskrena in globoka ljubezen. Bil je večč našemu jeziku; poznal je vse borbe naše mračne preteklosti, doživel je naše osvobodjenje in uedinjenje, našo zemljo je poznal in naš narod, zato ni bil nihče sposobnejši od njega, da zastopa Češkoslovaško republiko na našem dvoru. Prezident Masaryk je poznal Kalinov značaj in njegove sposobnosti, zato ga je v začetku 1. 1919. poslal v Beograd. Vse nade, ki sta jih obe državi stavili nani, je izpolnil v polni meri, a največja njegova zasluga je, da je z energijo, ki je lastna samo Sokolu, in z vero v silno bodočnost obeh bratskih narodov ustvaril med Češkoslovaško republiko in našo kraljevino-trajno zvezo, ki je največja politična in nacionalna naša pridobitev po uedinjenju. — Brat Kalina je stal nad 30 let med najdelavnejšimi in najodličnejšimi sokolskimi tvorci. Za Sokolstvo je bil strastno vnet in kot Sokol je navezal prve slike z nami. Značaj njegove osebnosti se je izobličil v trdi sokolski šoli, zato je bil jak in plemenit, a vsekdar trd in neizpros, «kadar braniti je časti in pravici narodu in jeziku svojemu!» Brez Sokolstva ni bilo, ni in ne bo življenja in napredovanja slovanskim narodom! Brat Kalina je nosil v svoji duši jasno sokolsko zavest, in vse, kar je mislil, govoril in delal, je izviralo iz te zavesti in je bilo namenjeno in posvečeno vsem bratom in vsem sestram. Živel je, da je služil drugim po ukazih sokolskega bratstva! — Na prvem našem saboru v Novem Sadu nas je pozdravil s sladko in navdušeno besedo kot zastopnik ČOS. in v imenu svoje vlad; na našem prvem vsesokolskem zletu v Ljubljani pa je preživel z nami vso veliko radost. «V dušah svojih hram stavimo tebi, narod! ... Ne odnehamo, dokler k najvišji popolnosti kulturni, telesni in нравni ne dvignemo i poslednjega svojega brata in sestre, dokler vseh src vsega naroda ne spojimo v nerazdružno vez edine, spokojne, a v delu in miru srečne slovanske rodovine!» — Tako se glasi zakleto brata Kaline, tako nam gre prisega od srca do srca — njemu v spomin, a nam ukaz za bodoče delo!

E. Gangl.

Tyršov dom. Češkoslovaško Sokolstvo je u zadnje vreme, a osobito posle rata silno poraslo brojem; tako da ima skoro pola miliona članova. Svim radom te ogromne gimnastičke organizacije upravlja predsedništvo ČOS. u Pragu. Razumljivo je, da za vodstvo svake organizacije, osobito tako ogromne nije moguće ni blizu naći dovoljno društvenih prostorija. Uprava, njena pisarna, knjižnica, razne druge centralne institucije i t. d. trebaju mnogo prostora. Tako su i ČOS. brzo posle rata postale njene prostorije pretesne. Pomalo se moralo naći za pisarne čitav niz prostorija raštrkanih po čitavom Pragu. Da je to velika smetnja redovnom poslu jasno je svakom. — A ima i drugih, rekao bih važnijih uzroka, što je ČOS. bila prisiljena da razmišlja o gradnji vlastitih prostorija. Svi znamo, da je svaka gimnastička organizacija što se tiče uspeha, njenog vaspitnog delovanja, upućena u prvom redu na svoje prednjaštvo. Teško onoj gimnastičkoj organizaciji, koja se ne stara za stalno i dobro vaspitanje prednjaka. ČOS. koja priređuje svake godine svoje redne prednjačke tečaje, koji traju po šest nedelja, uvidela je, da ti tečajevi ne podmiruju svu potrebu. Zato se odlučila za stalnu gimnastičku školu, spojeno s internatom i to za člane i članice. Za stalnu školu, sa stanovima za pitomce potreban je vlastiti krov. — Iz navedena dva razloga ČOS. se odlučila da izradi zgradu, koja će služiti toj školi i upravi. Pomoću

garancijskog fonda za VII. svesokolski slet za tim od dobitaka samoga sleta ČOS. je kupila staru «Mihnosku palaču» u Pragu na Maloj strani. Stara palača, koja je bila tako reći obrečena na propast, služila je pre rata samo kao oružara austrijske armade. Potrebno je bilo dakle, da se ta velika građevina temeljito popravi i uredi, da bi odgovarala svrsi, kojoj ju je namenila ČOS. Pre svega bilo je potrebno raspisati natečaj za celokupnu preuredbu i prigradnju moderno uređene vežbaonice itd. Razume se, da bi se morala i lepo urediti opsežna bašta. U natečaju je učestvovalo mnogo umelnika-arhitekata, a primljen je nacrt arhitekta Krasnoga, o kom ćemo da govorimo nekoliko reči, da vidimo veličinu celoga «Tyršovog doma». Iz jedne od onih tipičnih malostranskih ulica ulazimo kroz velika vrata u visokom zidu u baštu osrednje veličine. Pred nama se prostire Tyršov dom u pročelju, izgrađen u renesansnom stilu. Danas je u slabom stanju, a kroz nekoliko godina će biti obnovljen prezidan i nanovo uređen. Iz bašte ulazimo u opširan toranj, odakle dolazimo pravo u sokolski muzej, kome je određeno šest velikih prostorija. Inače se u prizemlju stare zgrade ne nalazi ništa, osim stanova za slugu. Namerava se staroj palači prizidati novu, u istom renesansnom stilu, gde bi se nalazila uzorna prednjačka škola ČOS., zatim izdavačka knjižara. Knjižara bi imala svoje poslovne prostorije na ulici, a gimnastička škola bi se nalazila odeljena od ostale građevine na velikom dvorištu. Stalna prednjačka škola za članove i članice ima dve vežbaonice u opsegu 30×18 m, koje se dadu po potrebi spojiti u jednu dvoranu dugu 60 m. Vežbaonice će biti snabdevene najmodernijim spravama s posebnim spremištem za sprave, sobom za lekara itd. Kao naročito važno navodimo još i to, da će pod celom vežbaonicom u podzemlju biti zimsko kupalište u veličini 10×50 m, tako, da će se moći vežbati za natecanje u plivanju na 50 m. U prizemlju se nalazi osim spomenutih prostorija još i trpezarija, kuhinja i restauracija za pitomce prednjačke škole. Iza celog tog kompleksa je opširna bašta. Među drvećem pod čijom senom su nekad ladovala visoka gospoda izgradiće se veliko letno vežbalište u veličini 106×50 m. Vežbalište će imati dve trkačke staze po 100 yarda, krasno skakalište, itd. Moramo još naročito spomenuti letno kupalište, veliki, dosta dubok bazen s tuševima i odskočnim daskama. Prvi sprat te velike građevine određen je za upravu ČOS. za njene pisarne, knjižnicu, ukratko za upravu. Tu će biti i prostorije gimnastičke škole, i to: učionice, dvorana za predavanja, uređena i za pokazivanje skiopločkih slika. Predsedništvo ČOS. imaće posebne prostorije za sednice, a jedan deo će biti uređen za svečane priredbe u manjem razmeru. Tyršov dom stajaće 18,000.000 Kč i Sokolstvo će ga napraviti samo. Paru po paru i ČOS. će imati dom velik i zgodan tako da njeno delovanje neće biti sprečavano kao do sad.

V. Švajgar.

O jedinstvenom članstvu u Českoj Obci Sokolskoj. Odbor ČOS. u svom zasjedanju od decembra prošle godine izmenio je uzorna pravila, koja su obavezatna za sva u njoj začlanjena društva, u stvari odnošaja članstva i članskih dužnosti. Odbor je rešio, da više neće da zna za Sokole, koji, i ako još mladi i potpuno zdravi, ne posećuju sokolane i tako izbegavaju glavno sredstvo sokolskog vaspitanja u društvu. Ova nova pravila dele svo članstvo na tri razreda prema godinama života: I. razred s članovima od 18. do 26. godine, koji su dužni posećivati redovnu telovežbu, II. razred od 26. do 35. godine, koji moraju posećivati telovežbu od aprila do septembra, i III. razred s članovima, starijim od 35 godina. Odbor ČOS. znao je vrlo dobro, kako će biti teško i upravu nemoguće provesti ovu reformu o d j e d n o m u punom opsegu. Uvideo je takodjer, da ima izuzetnih slučajeva, za koje treba ove nove propise unekoliko olakšati ili čak i sasvim odstupiti od njih. Zato je priznao društvima pravo, da mogu pojedine svoje članove osloboditi od dužnosti vežbanja i to samo radi zdravstvenog stanja, radi porodičnih prilika i sličnih razloga. Oslobodjenje važi najdalje za godinu dana, a po isteku toga roka mora dobiti član na novo moliti za oslobodjenje. Sva oslobodjenja mora društvo prijaviti župi, koja će ih odobriti ili ne odobriti. Društva, koja ne mogu zbog svojih posebnih prilika da provedu reformu članstva onako, kako to traže nova uzorna pravila, mogu zamoliti župu, da im se dozvole neke olakšice ili da ih se sasvim oslobodi. U 41. broju «Vestnika sokolskog» (od 12. oktobra p.g.), zvaničnog organa ČOS., oštampane su upute za društva, kako da postupaju kod praktičnog uvođenja novog razvrstavanja članstva. Upute su u glavnom ove: Pred sednicu društvenog odbora neka se iznese spisak svih članova i članica u starosti od 18 do 26 godina, pa neka

se broj ovih članova usporedi sa snagama prednjačkog zbora. Neka se uvaži i dimenzije vežbaonice i vreme, koje je na raspolaganju, i druge prilike. Prema tome neka odbor odluči, hoće li od župe tražiti oslobodjenje ili olakšice u zavodjenju dužnosti vežbanja, ili će pristupiti njenom provadjanju. U drugom slučaju treba da se sazove članstvo I. razreda na sastanak i da mu se objasni značenje dužnosti vežbanja: Dužnost vežbanja je zaključak odbora ČOS., radi toga je organizacijska dužnost društava, da se staraju oko toga, da se ovaj zaključak provede i da se kazne oni, koji bi se tome protivili. Ima slučajeva, u kojima mogu pojedinci moliti za oslobodjenje (najduže za godinu dana), ako imaju opravdanih razloga (bolest, zvanje, porodične dužnosti), a svaki pojedinac neka dobro promisli, da li je zaista nemoguće, da u interesu discipline i za dobar primer ostalima bar jedanput mesečno posećuje telovežbu. Ovaj se zaključak odbora ČOS. može utemeljiti naprosto citatima iz Tyrša kao n. pr. «Znam samo za jedan uzrok propadanja društava: Nije bilo u njima organizacijske delatnosti, nije bilo — vežbanja. Vežbajte dakle redovno» ili: «Ovde ne može ogromni deo ostati puki gledalac; mi nismo samo zato tu, da bi nas drugi gledali i naše naprezanje odobravali; tu moraju svi gledaoci izmenično stupiti na vežbalište, da se po nekoliko godina na njem jačaju. Jer tudja snaga i tudja vežba, mislimo, tu nikomu ne pomaže itd.» Sakupljenom članstvu treba objasniti, da uvođenje dužnosti vežbanja nije neko nasilno naredjenje, već naprotiv dublje provadjanje sokolskog programa. Samo se onaj može punim pravom nazivati potpunim Sokolom, koji je prošao kroz vežbaonicu i koji poštuje zakone i propise, koje smo si dali. Članovima neka se objasni to, kako će biti za početak dužnost vežbanja uređena. U statističnoj knjizi vodiče se zasebno oni članovi, kojima nije moguće pohađati telovežbu češće nego nekoliko puta mesečno. Svima članovima, koji nisu došli na taj sastanak, neka se pošalje pored kratkog izvoda sedničnog zapisnika i pismen poziv na prvi vežbovni čas. O uspehu ove akcije neka se uvede stroga kontrola, koju treba poveriti jednom članu odbora, najbolje matičaru. Ovaj je dužan redovito izveštavati odbor o ispunjavanju telovežbene dužnosti, o uspesima opomena itd. Kod prvog poseta vežbaonice neka novi vežbači potpišu izjavu, da si nisu svesni nikakve telesne mane ili bolesti, koja bi se mogla vežbanjem pogoršati ili dovesti do teškog oštećenja zdravlja. Kazne radi neispunjavanja dužnosti treba, koliko je god moguće, izbegavati. Dužnost vežbanja ne uvadja se za to, da bi nas lišila jednog dela našeg članstva. Najostrije neka se postupa protiv onih, koji zbilja neopravdano izbegavaju vežbaonu; puno obzira pak treba imati prema onima, koji imaju dobru volju, ali zbog dužnosti svoga zvanja ili radi porodičnih prilika ne mogu dolaziti. K ovim putevima, koje je primilo predsedništvo ČOS. na svojoj sednici od 5. oktobra 1922., napominje brać Stpk u «Věstniku», da će sada trebati postaviti u društvima i župama jedan naročiti administrativni aparat za kontrolu. Matična knjiga članstva moraće se voditi u tri dela, prema razredima članstva i moraće biti u njoj za svaki mesec evidencirano, da li je ovaj član, odnosno članica, u ovom mesecu vežbao. Matičar će morati dakle koncem svakog meseca pregledati statistiku telovežbe, koju vodi prednjački zbor. Oni članovi, koji svoju dužnost nisu ispunili, biće opomenuti, a to će se ponavljati tri puta. Kod treće opomene zaprećić se dočleniku isključenjem iz društva. Trebaće, barem u većim društvima postaviti još i komisije, koje će rešavati molbe za oslobodjenje od dužnosti vežbanja, a i kod župe, kao prizivne instance, moraće biti ovakova komisija. Najveća pak briga kod provodjenja ovih zaključaka pašće na prednjačke zborove, ne samo, jer će se time umnožiti rad, nego i zbog toga, što će se tražiti od prednjaka veća sposobnost. Oni će naime morati zgodnim izborom vežbi i dobrim postupanjem s novim vežbačima konačno postići, da se prisiljeno posećivanje sokolane promene u dobrovoljno. Društvo pak moraće učiniti sve, što je moguće za usavršenje svojih prednjačkih zborova. Budućnost naša, radi ogromnog porasta članstva posle rata i u ovim prilikama, gdje je i opći moral usled rata još uzdrman, zavisi od toga, hoćemo li moći stvoriti dobre i jake kadrove prednjaka. Uvođenjem jedinstvenog članstva postavilo si je českoslovačko Sokolstvo velik cilj, dostojan junačkog duha. Vodsvo je českoslovačkog Sokolstva mnogo razmišljalo pre nego je došlo do zaključka o uvođenju jedinstvenog članstva. Jamačno nije još ni definitivno utvrđen način, kojim se ima ideja u delo provesti. Iskustvo nas može još štošta u toj stvari naučiti. Ni na kakvi način ne smemo se više vraćati na staro dvolično stanje. «Ni za korak natrag.» — Tako Česi. I naše se Sokolstvo

u ovom pogledu približilo českoslovačkomu zaključkom zagrebačke skupštine, po kome će se u starosti od 18. do 26. godine primati samo članovi vežbači. Verovatno je, da je to kod nas tek prvi korak u pravcu ovog razvoja i možda će nam već iduća skupština doneti novih zaključaka.

Male ili velike župe? Pippichova župa istočne Česke opsiže 152 društva i odeljenja s 15.630 članova. S toga se već dulje vremena raspravljalo o pitanju deljenja ove župe i pojačanju susednih. Dne 14. oktobra 1922. godine sastali se zastupnici župe Pippichove i susednih župa Jiřihove, Orlicke, Pernštynske i Tyršove i u nazočnosti zastupnika COS. br. Mašeka i Hellera ponova prešes i ovo pitanje. Prevladalo je mišljenje, da se župa nema deliti, jer baš njen veliki opseg, usled kojeg ima ona veliki broj sposobnih radnika i čvrst finansijski temelj, omogućuje župi dobro uspevanje i svestrano vršenje njenih zadaća. Resolucija, koja je bila primljena na sastanku, glasi ovako: «Zastupnici župâ Havličkove, Kralja Jiři, Orlicke, Pernštynske, Tyršove, sakupljeni na sastanku, sazvanom od predsedništva COS. dne 14. oktobra 1922. u Kolínu, većali su pod predsedništvom zam. staroste br. Fr. Mašeka o pitanju deljenja župe Pippichove i o uredjenju granica susednih župa. Saslušavši podrobne izveštaje pojedinih župskih zastupnika, došli su do jednodušnog mišljenja, da vreme i prilike nisu zgodne za deljenje župe Pippichove. U glavnom odlučuje tu mišljenje, da nije daleko doba, kad će biti župa Pippichova pozvata, da pojača susedne župe, naročito Pernštynsku, Kralja Jiři a neizravno i Denisovu. Zastupnici imenovanih župa ujedno izriču želju, da bi predsedništvo COS. pripremilo za jesensko zasjedanje odbora COS. načrt smernica za osnivanje i uredjivanje župâ, i primaju načelo, da je za određivanje župnih granica nadležno predsedništvo COS., ali po saslušanju interesovanih faktora (župa i društava). Sakupljeni zastupnici župâ izriču se načelno za velike i jake župe s primereno izradjenom okružnom organizacijom».

Poljska sokolska župa Wielkopolska imala je uprav za vreme našeg jugoslovenskog svesokolskog sleća svoj župni sleć u Poznanju. Taj sleć priredjen u nemačkoj provinciji Poznanjskoj imao je veliko značenje za pogranični poljski vežalj. Zato je poljsko Sokolstvo uzelo u njem učešća u velikom broju. I iz tudine iz Vestfalije, iz Francuske, iz Berlina došlo je mnogo Poljaka na sleć, tako da se u Poznanju nakupilo preko 8000 članova i članica i 2000 naraštaja. Javna vežba bila je vrlo dobro posećena, nastupilo je 1640 vežbača, 1018 članica, 1048 muškoga i 1018 ženskoga naraštaja. U slećskim utakmicama učestvovalo je 175 članova i 80 članica. — I u Katovicama u bivšoj pruskoj Šleziji održavao se veći sleć župe Gornjošleske. Kako su u Šleziji drukčije prilike nego u poznanjskoj i ovde je Sokolstvo pustilo jači koren. Članstvo sačinjavaju većinom rudari i drugi radni narod, koji radi s najvećom usrdnošću. Sleć je počeo 5. avgusta najpre natecanjem na spravama i s nekim vrstama slobodnog natecanja. Vežbala su 62 vežbača. Drugi dan 6. avgusta razvijena je zastava katovičkog Sokola, a zatim je bila povorka od 1600 članova, članica i naraštaja. Popodne je na vežbalištu nastupilo preko 500 vežbača, 200 vežbačica, 340 dečaka i devojčica i 150 gostiju. Sleć je silno utecao na tamošnje po narodnosti pomešano stanovništvo, koje se je tek pred par godina oslobodilo pruskog jarma.

RAZNO

Nicolas Jan Cupérus, predsednik mednarodne telovadne zveze, je slavil dne 20. novembra 1922. svojo osemdesetletnico. Rojen je bil 1842. leta v Anversu. Z osemnajstim letom je vstopil v Société de gymnastique et d'armes ter tam postal Happelov učenec. Pod njegovim vplivom se je razvil v telovadca in učitelja telovadbe. Pisati je začel z izdajanjem telovadskega koledarja (Calendrier du gymnaste Belge), ki je izhajal od l. 1870. do 1875. ter se nadaljeval v poznejši statistiki belgijske telovadne zveze (Fédération Belge de gymnastique). Ta zveza je bila ustanovljena leta 1865. Od leta 1878. dalje jo vodi gospod Cupérus. Leta 1897. je Cupérus ustanovil evropsko mednarodno telovadno zvezo ter je še sedaj njen predsednik. — Gospod Cupérus bi se bil udeležil tudi našega vsesokolskega

zlela, toda radi visoke starosti se ni mogel podati na dolgo in naporno polovanje. Poslal pa nam je pozdrave, obžalujoč, da ni mogel uresničiti svoje goreče želje, priti k nam.

Unija francoskih gimnazij (Union des Sociétés de gymnastique) je bila uslanovljena leta 1873., praznuje torej to leto svojo petdesetletnico. Pri tej priliki nameravajo Francozi prirediti tudi mednarodno tekmo posameznikov. (Redna mednarodna tekma, kakor je bila letos v Ljubljani, se vrši leta 1926. v Bruslju.)

Hrvaški Sokol na zapadni strani Chicago, Illinois (iz Amerike) piše starešinstvu jugoslovenskega sokolskega saveza naslednje pismo: Chicago, 1. avgusta 1922. — Starešinstvu jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Ljubljani. — Slovane bračo: Vaš list u kojem nam javljate u pogledu slika sa JSS. sletu kao i ostale smo primili. Po zaključku naše red. sjednice, možemo vam javiti, da mi nemožemo imati ništa što nas može sjećati na taj slet, kojeg mi ne smatramo pravim jugoslovenskim a još manje Sveslovenskim. Na istom sletu nisu sudjelovali Hrvatski Sokoli a ni Bugarski Junaci, pak prema tome bez ovih dviju sokolstva nije moglo biti jugoslovenskog sleta. Također nam je poznato, da na istom sletu nisu sudjelovala ostala Slavenska sokolstva i to braća Rusi, Poljaci i Ukrajinci, i na taj način nije bilo Sveslovenskog sokolskog sleta u Ljubljani; dokle god današnji jugoslovenski Sokolski Savez, bude gojio nebratstvo među našim jugoslovenskim narodom, i tlačio nebratski Hrvatsko Sokolstvo u vlastitoj domovini i Bugarske Junake; dokle god bude u službi vlade, te služio oružjem bilo kojoj političkoj stranci, a ne narodu; dokle god bude dozvolio da sa sokolstvom upravljaju kojekakovi ministri, kao S. Pribičević i slični njemu, te generali, pukovnici, policaji, žandari i njima slični da se oblače u sokolske odore te u nima paradiraju; dokle god se to bude događalo: nama je nemoguće svama bilo u čemu suradivati! — Naše Jugosl. Sokolstvo u Americi, nadahnuto je pravim jugoslovenskim duhom, za koju smo ideju sve spremni žrtvovati; mnoga naša braća oslaviše i svoje živote na Balkanskom bojištu za tu ideju; i radi toga nam čast i ponos čovječanski ne dopušta da odobravamo vaš nesokolski rad, prema našoj braći u domovini. Kad današnji JSS. prestane sa svojim nebratskim radom, te započne širenjem prave sokolske ideje koju nam ostaviše neumrli sokolski učitelji Tyrš i Fügner; kad okupi u svoju sredinu Hrv. Sokolstvo i Bugarske Junake, te odstrani iz svoje sredine sve političke strančarske vodje, te odstrani militarizaciju iz Sokola, samo onda ćemo mi svama! Sokol mora da bude narodna organizacija i neodvisna od vlade te bilo koje političke stranke. Dužnost joj je da širi slogu i ljubav, među svojom slavenskom braćom naročito jugoslovenskom, a ne mržnju i razdor, kao što se to čini sada. U nadi, da ovo par riječi uzeti će te samo u našoj dobroj nakani, pozdravljamo vas sa sokolskim: «Zdravo!» — Za Hrv. Sokol na zapadnoj strani, Chicago, Illinois. — Podpisana sta: Jos. N. Bazdarić, starešina, in dr. N. M. Pavlečić, tajnik. Pod potpisi pa sledi še naslednji postscriptum: P. S. Evo upravo ovih dana imali smo priliku da vidimo pojedine snimke iz posljednog ljubljanskog sleta u ovdašnjim američkim kazalištima (Moving Pictures) prikazivane i to kao: Serbian Athletes — Srbski atleti, i Serbian Army — Srbska vojska, sa nataknutim bodežima. Dakle: Srbski atleti i Srbska vojska! A Sokolstvo? I? može li se to braćo smatrati kao jugoslovenski ili Sveslovenski Sokolski Slet? Oh, braćo, zar je to inostrane slikare (vajda za propagandu) u ime Sokolstva obavještavao gosp. Pribičević ili Pašić ili sam ili tko?! Moguće, da je to sve na sletu bilo samo Srbstvo? A gdje su onda bili braća Slovenci i neki Hrvati (zar su pobiegli za one dane iz Ljubljane radi straha pred bodežima i batinama prisutne voiske i žandarije) a ostali tko su?! Zar to nije šovinizam? I to onaj sto po stolni!!! Ali braćo, sjetite se one: «Tko pod drugim jamu kopa, sam u nju padne!» — Starešinstvo JSS. je na ta donis odgovorilo ter pojasnilo braćom u Americi, da so napačno informirani o našem sletu. Tudi glede kinematografskih napisov «Serbian Athletes» in «Serbian Army» je razburjanje v taki obliki, kakor je kaže pismo, neumestno. Beseda «Athletes» tu ni rabljena za označbo atletov, kakršne mi poznamo pod tem nazivom, temveč so mišljeni t e l o v a d c i. Označba «Serbian» izhaja iz amerikankega znanja geografije, nikakor pa ni separatistični apostrof od naše strani. Sicer je pa pismo znamenita ilustracija ideologije političnih zaslepljenec, ki črpajo podatke za svojo sodbo iz žurnalističke onih, ki imajo polna usta domoljublja, v srcu pa vse prei, kakor ljubzen do domovine. — V bridkem spoznanju, da naših dobrih namenov nočejo razumevali niti naši lastni bratje, pa ne omahu-

jemo pri delu, posebno ko vidimo, da nas sodijo drugače drugi narodi. Imamo v rokah zanimiv, v angleščini publiciran članek, ki nam ga je poslal Capt. A. V. Šeferovič, generalni konzul v Montrealu. Članek pripoveduje zgodovino jugoslovanskega Sokolstva razlaga pomen in važnost te kulturne institucije, omenja posebej delo bratov dr. Oražna, dr. Ravniharja, dr. Murnika in dr. Laze Popovića, dalje mariborski in osiješki zlet ter opozarja na naš zletni lepak ter sokolski kroj, ki sta bila razstavljena v izložbi «Canadian Pacific» v Montrealu in na razlago gospoda M. Raymerja, ki je obiskal pred leti vsesokolski zlet v Ljubljani. — Tudi francoska kritika o zletu je zelo laskava. Prinaša jo «Le Gymnaste» v svoji septemberski številki. Na čelni strani ima sliko našega staroste dr. Ravniharja v sokolski obleki, potem pa prinaša podrobno poročilo s petnajstimi zelo posrečenimi slikami. Poročilo je skozinskoz simpatično ter končuje z besedami: «Končujemo; pošiljamo dokaze svoje hvalečnosti našemu prijatelju, predsedniku Ravniharju, v najpristranejših spominih na vse prijatelje v Ljubljani. Želimo jugoslovanskemu Sokolstvu ves razvoj in prospeh, katerega je vredno z ozirom na njegove patriotske težnje, ter mu kličemo na svidenje. Zdravo!» («Zdravo» je pisan v našem jeziku.) — Belgijsko kritiko o zletu prinašamo na drugem mestu.

Bugarski «Junaci», koji su pre rata bili također članovi slovenskog sokolskog Saveza još do danas nisu obnovili oficijelnih odnosa s ostalim Sokolstvom. Ali u zadnje vreme pokušavaju preko pojedinaca da slupe u vezu i to u prvom redu s češkim Sokolstvom. Kako je poznato organizacija «Junaka» nije osnovana na sokolskom programu, pa i ne vežba po Tyrševom sokolskom sistemu, nego je organizirana od prilike onako kao što to imaju uređeno Švajcari. Ipak predratni odnosaj sa Sokolstvom uticao je i na gimnastiku Junaka u tolikoj meri, da su mnogo što šta sokolskoga primili u svoj sistem. Posle rata organizacija bugarskih «Junaka» je pomalo oživela i sad opet snažno radi. Pri tom je izdašno potpomaže češki Sokol u Sofiji i razni češki vežbači, koje je sudbina nanela u Bugarsku. Tako je načelnik najvećeg društva Čeh Josip Bureš, učitelj gimnastike. Prvo društvo «Junaka» osnovano je godine 1895. u Sofiji, a zatim redom društva «Ružčuk», «Kjustendil», «Trnov» itd. Savez je osnovan 1898. iz petnaest društava. Gimnastičku stranu vodili su tada Švicarci, koje je pozvao u Bugarsku na gimnazije tadašnji ministar prosvete. Još danas vodi tehničku komisiju Saveza «Junaka» g. Blaudschud, profesor na pedagogiju u Sofiji. Švajcarski utipiv dakle još prevlađuje. Posle rata godine 1919. počeo je opet izlaziti list «Zdravje i sila». Pomalo je broj društava narastao na dvadeset i Savez se podelio na pet župa: sofijsku, trnovsku, dunavsku, crnomorsku i južnu. Župska organizacija je još slaba, nepotpuna. Godine 1922. sve su župe priredile župske sletove, a godine 1923. održale se svebugarski slet «Junaka» u Sofiji u spomen 25godišnjice osnivanja «Saveza Junaka». Ovogodišnji sletovi, koji su bili neke vrste priprava za godinu 1923. dobro su uspeali. Savez bugarskih gimnastičkih društava «Junak» broji sad 46 društava sa približno 12 do 15 hiljada članova. Vodstvo Saveza povereno je upravnom odboru Saveza. Starosta je Kr. Atanasov, pst. D. Lazov, načelnik D. Blaudschud. Savezno glasilo «Zdravje i sila» izlazi svakih 14 dana. Da li će u doglednom vremenu doći opet do užih odnosa «Junaka» sa Sokolima, još je danas otvoreno pitanje. Mislimo ipak da hoće. Razume se, da bi bilo najumesnije da «Junaci» preuzmu naš sistem, a i naš naziv «Sokol». — Odnosaji između Slavena i Bugara još nisu obnovljeni. Možda još nije došlo vreme za to, osobito danas, kad «Junaci» pozdravljaju osnivanje separatističkog hrvatskog Sokolstva i ne uviđaju pravo stanje stvari, koje je svakako potpuno jasno osobito posle sleta u Ljubljani. Radi toga je i ČOS. napustila svaku vezu s njima, dok se ne rasciste razmirice između JSS. i «Junaka». Nadamo se, da će to doneti vreme, koje je i u ovom pogledu najbolji lekar.

Sv.

STROKOVNA LITERATURA

Spomen-knjiga o I. jugoslovenskom svesokolskom sletu. Meseca januara 1923. počecemo izdavati «Spomen-knjigu» o I. jugoslovenskom svesokolskom sletu u Ljubljani. Delo će obuhvatati kakvih 20 štampanih tabaka u četvrtinki, a štampaće se na papiru za umetničko štampanje. U samom tekstu, koji će opisati čitav slet od prvih priprava pa do sjajnog završetka, biće oisnuto i neko 200 slika. Slike,

koje zauzimaju po čitavu stranicu ili su vrlo značajne olistuće se na zasebnom papiru. — «Spomen-knjiga» ima da bude elegantno, umetnički ukusno delo trajne vrednosti. Izlaziće u mesečnim svescima od po dva tabaka. Biće svega 10 svezaka a poslednjemu će biti priložene originalne korice. Cena određena za svaki svezak, zajedno s poštarinom i otpравom iznosi 20 (dvadeset) Din. — Pozivamo braću i sestre, da naruče «Spomen-knjigu». Tražnja će biti naročito velika sa strane. Nadamo se, da će se pretplatiti u velikom broju i naša braća i sestre.

Zbor! II. 1923. Sokolskemu naraščaju! Izdala sokolska župa Maribor. Knjižica, ki je izšla v zelo lepi obliki, vsebuje koledar, pesem «Za sokolskim praporom», kratek opis vsesokolskega zleta br. M. Kovačiča (s slikami), životopis Fügnerja, poziv glede naše dolžnosti do neosvobojenih bratov, nekaj statističnih podatkov o slovanskem Sokolstvu ter životopis br. Frana Podobnika. Ker je knjižica namenjena, da jo nosijo naraščajniki tudi v žepu radi koledarja celo leto, bi bilo priporočljivo, da se ji v bodoče prida nekaj pol belega papirja za beležke ter izda trdo vezano. Na ta način bi prišel tudi naraščaj do svojega žepnega koledarčka, kakor ga ima članstvo.

Jindřich Fügner 1822.—1922. K stým narozeninám prvního starosty Pražské tělovičné jednoty Sokol vydala matice Sokola pražského. — Praha, Sokolská tř. č. 39. — Cena 45 Kč. — V najelegantnější opremi so izdali Fügnerjevi hvaležni potomci v matičnem sokolskem društvu praškem ta album v proslavo stoletnice rojstva ustanovitelja Sokolstva — Fügnerja. — Delo je posvečeno sestri Renati Tyrševi, «vzoru národní a sokolské pracovníce v sté výročí narozenin jejího otce, zakladatele a prvního starosty Sokola, Jindřicha Fügnera». — Album obsega 139 slik, ki nam kažejo osebe in kraje, ki so bili priče plodovitega in nesebičnega življenja in delovanja Fügnerjevega. To življenje in delovanje je že l. 1872. opisal sam dr. Miroslav Tyrš, zet Fügnerjev, za Riegrov «Slovník Naučný», a Tyršev spis je ponatisnjen v tem albumu, da je njegova zgodovinska cena toliko večja in odličnejša. Fügnerjevo geslo «Ni zisk ni sláva!» stoji zapisano pod njegovo podobo. Tyrš pravi ob sklepu svojega spisa: «Ni ga sicer nikjer izgovoril, a vendar ne vemo, komu bi ga mogli z večjo pravico prisvojiti.» Velika ljubezen do velikega brata je ustvarila to krasna delo «pro vzpomínku pokolení dneška a příklad budoucím generacím». — Tudi mi, južni bratje Fügnerjevi, črpamo iz njegovega življenja ljubezen do dela, ki ga laže, lepše in plodnje ne moremo posvetiti narodu nego s Sokolstvom! E. G a n g l.

Izšel je 4. del spominske knjige VII. vsesokolskega zleta v Pragi «**Památník VII. slétu vsesokolskem v Praze 1920**». Nákladem československé obce sokolské. Cena 30 Kč. — Ta del obsega 48 strani besedila (v veliki obliki) s krasnimi opisi zleta, ki gredo v najmanjše podrobnosti, 85 krasnih slik, ki predstavljajo odlomke izprevida, stik Sokolstva ter različne razglede na telovadišče med nastopanjem in izvajanjem moških in ženskih prostih vaj. Zvezku sta pridejana še dva barvotiska po slikah F. Šinona in L. Blažička. — Naj ne bo sokolske knjižnice, ki ne bi imela tega krasnega spominskega dela češke sokolske sile in vrline.

Sbirka sokolských přednášek č. 4. Marie Vrabcová: **Dějiny ženského sokolského tělocviku.** Jiří Felix: **Úvod do Sokolství.** Obe deli, ki sta tiskani v 24 strani obsegajoči brošurici, sta bili odlikovani v tekmovanju predavanj ČOS. Pa sta tudi lepi in prikladni za prednjake-predavatelje. Bratom in sestram, ki so zmožni češčine, knjižico najtopleje priporočamo. Izšla je v založbi ČOS. v Pragi in stane Kč — 60.

KNJIŽEVNOST

Fra (-tar) Grga Martić. Letos pada 100 godišnjica rođenja toga velikog našeg epskog pesnika, jer je on ugledao svetlo dana 1822. u Posušju u Hercegovini. Bio je iz naroda, rodio se u siromašnoj seoskoj kolibici, za narod je živio i radio. Zadojen idejama Ilira pisao je pod imenom Ljubomir Hercegovac u Gajevu «Danicu». U svojim «Osvećnicima» opisao je divnim načinom heroički život savremene raje. I ako je iz dubine srca ljubio svoju vjeru, nije odbacivao ni braću druge vjere, već je hvalio, što je za pohvalu, a kudilo što je za pokudu ne gledajući na vjerske razlike i opreke: Nek se ljudi sklanjaju među se, — Kao dovijle jedan na drugoga, — Pak nek živi jedan uz drugoga, — Zajimljući jedan u dru-

goga — Bratskog hora i ljubavna čara — Tad im zloba ne će tvoriti kvara. — Marlić: «Boj na Crahovu». — Bio je profesor u Kreševu, gdje je i umro u velikoj starosti. Okrutni Omer-paša (poturica Lafas, 1850.—1852.) uzeo ga na oko, ali srećom je prije otišao, nego je mogao naškoditi Marliću, tada župniku u Sarajevu. Sakupljao je narodne pjesme i pjevao po narodnu, ali tako, da mu gotovo nema para među našim pjesnicima. Šteta, što nisu njegove pjesme ponovno izdane i raširene među Jugoslovenima.

V tej rubriki bomo poleg literarnih prispevkov priobčevali tudi uredništvu došle nove leposlovne in znanstvene publikacije, ki so primerne za izpopolnitev sokolskih knjižnic.

Uredništvo je prejelo:

Iz založništva «Učiteljske tiskarne» v Ljubljani: France Zbašnik: **Drobne pesmi**.

K. Ewald: **Mati narava pripoveduje**.

Prevod zbirke «Božena Nemcová maličkým» in iz zbirke «Dědictví Komen-ského» **Češke pravljice**. Poslovenil Ivan Lah. Ilustriral Rajko Subic. — Vse tri knjige so namenjene predvsem za mladino.

Iz založništva Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani: Dva sestavljena salonska plesa: **Četvorka** in **Béseda** z besedilom in slikami.

Rabindranath Tagore: **Plice selivke**. Poslovenil Alojz Gradnik.

Rudolf Badiura: **Na Triglav**, v kraljestvo Zlatorogovo (v srbohrvaščini).

Rudolf Badiura: **Praktični vodič**. I. deo: **Slovenija** (v srbohrvaščini). To veliko delo, ki je prvi opis Slovenije te vrste, nosi naslov: «**Jugoslovenske Alpe**», toda v njem dobiš tudi vse potrebno za potovalca, ki ni namenjen ravno v gore. Knjiga ima čez 500 strani, 7 zemljevidov, načrt Ljubljane in 74 slik.

Sokolska župa v Kranju je založila Jak. Špicarjevo simbolično igro v štirih dejanjih: **K luči!** Cena 7 Din.

Iz založništva «Tiskovne zadruge» v Ljubljani: Dr. Josip Štolba: **Stari grehi**, veseloigra v treh dejanjih. Iz češčine preložil Fran Govékar. Zelo primerno za sokolske gledališke odre. Cena 7 Din.

Pokojninsko zavarovanje nameščencev. Cena 14 Din.

Dr. Ivo Šorli: **V deželi Čirumurcev**. Podzemski povest za mladno. S slikami. Cena 16 Din.

Shakespeare: **Othello**. Prevel Oton Župančič. Tretji zvezek izdaje Shakespeare-jevih del v slovenščini. Cena 19 Din.

Fran Milčinski: **Zgodbe kraljeviča Marka**. Z dvema slikama. Za naše knjižnice je ta izdaja potrebna posebnega priporočila, ki je povsem zasluži. Zgodbe so pisane v krasnem jeziku, namenjene so mladini, toda tudi odrasli jih čita z užikom. V zgodbah je izražen v polni meri zdrav in romantičen duh našega srbskega naroda, kraljevič Marko je vzor najlepših sokolskih lastnosti: junak, ki ljubi nad vse svojo rodno grudo, svojo družino, svoje pobratime; bori se za pravico in ne dela krivice. Naj ne pogrésa te knjižice nobena sokolska knjižnica, naj jo čita naš naraščaj, saj je to zdravo vzgojno čtivo s sokolskega stališča in odlično sredstvo za poglobitev jugoslovenskega ujedinjenja.

V lastni založbi pisatelja je izšla: Михайло Мирон: **Романија**, Сарајево 1923.

Iz založništva Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani: Zbirka opernih in operetnih tekstov: 1. zvezek: **Tajnost**, komična opera v treh dejanjih; 2. zvezek: **Jenufa** (Njena pastorka), opera iz moravskega kmetijskega življenja; 3. zvezek: **Seviljski brivec**, komična opera v treh dejanjih; 4. zvezek: **Gorenjski slavček**, komična opera v treh dejanjih; 5. zvezek: **Mefistofeles**, opera v štirih dejanjih s prologom in epilogom.

LISTEK

Belgijska kritika o svesokolskom sletu u Ljubljani. Prof. E. Gailliez, belgijski oficijelni delegat na prvom jugoslov. svesokolskom sletu u Ljubljani, napisao je u «Bulletin officiel», glasilo belgijskih gimnastičara opširan i zanimljiv izveštaj o tom sletu. Izveštaj glasi:

Je-li se moguće setiti toga imena, a da se ne uzbudi u nama množina ideja i osećaja?

Trebalo bi celih knjiga za uspomene, koje se odnose na slatko i harmonično ime «Ljubljana».

Sada, kada je međunarodna utakmica za nami, priznajmo, da su naši gimnastičari morali imati dosta odvažnosti i požrtvovanja za tu veliku zadaću, osobito ako pomislimo, da je bilo sve proti njima: nije bilo novaca; federalna blagajna nije ništa obećavala neki sudruzi bili su protivu tome.

Na sreću je bila šaka ljudi, među njima predsednik Cupérus i tajnik Devaleriola, koji su rekli: «To mora biti!» i koji su verovali i druge o tome. I tako je bilo.

Tim bolje, ako je danas žao onim sudruzima, koji nisu sledili dužnosti gimnastičara, kada čitaju o tomu slelu; drugi put ravnaće se drugačije. Svi gimnastičari pak moraju biti veći zahvalni onima, koji su pripomogli da smo mogli učestvovali na tom slelu.

U ponedeljak 7. augusta je otputovala belgijska skupina na dugi put; u njoj su bili: de Lannic, de Winter, Gibens, F. i J. Verboven, Gyselinck, Verstraeten, van Langendonck, Gailliez i gospoda Gailliez. Odlazak je bio melankoličan, kad se pomisli, da nas je na kolodvoru pozdravio samo jedan član od 10.000 članova, što ih broji Savez belgijskih gimnastičara...

Put je bio monoton do Monakova, jedinoga mesta, u kojem su se upirali u nas antipatični pogledi i gde smo dospeli u utorak u 16 sati. Sudrug Wilmet nas je tu došao. Krasan grad.

U sredu 9. augusta u 8-35 sati odlazak u Salzburg, na austrijsku meću, u društvu luksemburških drugova. Pregled prtljage, napregled, žigosanje punih listova, iskaz novaca. Kao u god. 1920. za Prag, tako će biti i sada najbolji putni list magične reči: «Gimnastičari za Ljubljanu». Boj za mesto u vagonu; svi su vlakovi prenapunjeni. Vozimo se kroz božanstvenu Tirolsku. Tu je neprekinuta vrsta najlepših naravnih krasota. Nekoliko sati se vrstaju pred našim uslućenim očima: gore, šume, doline, sela i zamci postavljeni na vrtoglavi visinama. To je čarobna zemlja.

Zašto uživaju samo neki te krasote, kad se ipak na drugoj strani troše dnevno ogromne svoje za duševnu i moralnu degeneraciju čoveka.

U 12 sati. — Jesenice, jugoslovenska meća. Razvijemo našu trobojnicu. Evo dr. Janka Pretnara, koji nam je došao u susret i Osvalda, staroste Jeseniškoga Sokola. Zdravo, Belgijci, zdravo! Posvuda se glasi ta dobrodošlica. Konačno dospemo u 23-30 sati u Ljubljanu. Zdravo, Belgijci, zdravo!

Kad stupimo iz voza, pozdravi nas dr. Ravnihar, starosta JSS.; tu su još dr. Murnik, načelnik, i dr. Riko Fux, glavni tajnik JSS., u društvu brojnih sudrugova. U automobilima odvezli su nas u hotel.

U četvrtak 10. augusta. «Bela Ljubljana». U istinu bela. Kad ju je g. 1895. porušio potres, sazidali su je ponovno i od tada ima novo lice. Sve su kuće samo iz beloga kamena. Dosta je veličanstvenih zgrada. Ulice su flakovane, prašine ima kad god toliko, da izgledaju grad, ljudi i životinje beli beli, beli... Vjugava Ljubljana s kristalnom vodom i s lepim bregovima kao njeno ime teče kroz grad.

Vežbalište meri 150 : 100 m. Oko vežbališta je postavljeno vežbačko oruđe savršeno izrađeno u tvornici našega staroga prijatelja Stanka Vidmara. Nove tribune koje potsećaju na Orijenat, mogu primiti 50.000 gledalaca. Kroz 40 ulaza i izlaza može se prostor isprazniti u nekoliko časova. Pod glavnom tribinom je cela vrsta bifea, pod ostalim tribinama su oblačionice za gimnastičare i gimnastičarke, 200 W. C., pošta, telegraf, telefon, soba za suce, crveni krst i t. d. Sve je tu. Ništa se nije zaboravilo. I to o prvom sveskolskom slelu.

U 20 sati sednica sudaca. Samo Francuzi manjkaju. Radi odsutnosti M. N. J. Cupérusa, predsednika međunarodnog gimnastičnog saveza predlagali smo za predsednika u ime belgijskog gimnastičnog saveza sudruga dr. Vanička, uvaženoga načelnika ČOS.; predlog je bio primljen suglasno i s odobravanjem. Na to se je sastavila lista sudaca.

Međunarodna utakmica. — Petak 11. augusta. Ždrebom je sastavljen sledeći red pri utakmici: 1. Česi, vođa Czada, 2. Luksemburžani, vođa Thomès, 3. Jugosloveni, vođa Murnik, 4. Belgijci, vođa Lannic. U 9 je zazvonilo.

Pri ulazu na vežbalište pojavile su se četiri natecajuće vrste. Česi, impozantnog stasa; Jugosloveni, opaljeni suncem i mirni; Luksemburžani i Belgijci malo bleđi i uznemireni. Naslani lišina. Onda najednpu: «Zdravo, zdravo!» Gledaoci pozdravljaju stojeće braniocze zastava njihovih država. Sunce žeže.

Utakmica počinje. Odmah se je opazilo, da će biti borba za prvenstvo među Česima i Jugoslovenima; premoć Belgijanaca nad Luksemburžanima bila je očita. Od prošlih vežbi prešlo se je na propisane i slobodne vežbe na spravama.

Lep primer prisutnosti duha. — Neki Čeh je imao pri koncu vežbe premalo zamaha da bi dokončao. Brzo upogne nalako lakte i baci se napred po temeljnoj stavi, opisavši tako krasan polukrug. I sve je to bilo napravljeno najvećom lakoćom, točnošću i elegancijom.

Šta će da učine Belgijci i Luksemburžani prema takvim orijašima? Učinili su ipak to što su mogli i na tom mestu moramo izreći našim gimnastičarima najiskrenije priznanje za nadčovečju odvažnost, s kojom su se borili proli svakom oćekivanju.

Međutim je jedan saš. Vrućina je nesnosna, oruđe žeže. Luksemburžan počne veleokvrtljaj, najednpu zavije i padne s vrafila; na oba dlana imao je kožu potpuno oderanu. Mora odstupiti. Također 3 druga sudruga su ranjena a ustraju pri poslu unatoč povezanim rukama.

Jave nam dolazak francuske vrste, koja želi nastupiti. Vodi je sudrug Bouchon, načelnik saveznog sleša u Marseille-u. Nastupiće u četiri popodne. —

Subota 12. augusta. Po dovršenoj vežbi na oruđu rezultat je sledeći: Belgijci 554-75 tačaka, Francuzi 545-75 tačaka, Luksemburžani 480 tačaka. Skok u visinu izjednači nas s Francuzima, pri lračanju su Belgijci opet za 6 in po tačke napred. Teško je s bacanjem kruglje. Ranjenici moraju držati kruglju s krajevima prsila. Francuska je za 5 i četvrt tačke pred nami.

Konačno plivanje! Čehoslovaci i Jugosloveni nisu više ljudi, oni su ribe. Francuzi plivaju dobro, slede jim Luksemburžani. Za Belgijce je smrtni udarac: De Wintera i Verstraetena uhvata grč.

Svršeno je. Sedma međunarodna utakmica pripada povesti.

Konačni rezultat međunarodne utakmice: Česi 773 tačke, Jugosloveni 764, Francuzi 636, Belgijci 627-75, Luksemburžani 559-75 tačka. Maksimum tačaka koje su se mogle postići bio je 910. Prvo mesto je pripalo vrsti, koja je dosegla osam desćina (= 728 tačaka); drugo mesto je zahtevalo sedam desćina (= 637 tačaka) i treće mesto šest desćina (= 546 tačaka). Česi i Jugosloveni su dobili svaki po jednu prvu nagradu, Francuzima, Belgijcima i Luksemburžanima, koji su dosegli po šest desćina tačaka koje su se mogle doseći, je pripala treća nagrada. K međunarodnoj utakmici još ćemo se vratiti.

U večer toga dana je bio veličanstven doček u palači kraljevskog namestnika. Javni nastup. Nedelja, 13. augusta. Nastup je određen za 3 saša. Već u 1 saš sva se Ljubljana kreće prema sletištu. Gledajući tu masu ljudi pitali smo se, lko je još mogao da oslane kod kuće. Broj gledalaca računamo na 50—60.000. Srećom su Belgijanci dobili mesto kod kraljeve tribune.

Oko 3 saša stupe kralj Aleksandar i kraljica Marija u ložu. Počeo je nastup. Sa dve strane stupaju jugoslovenski Sokoli u zbitim šestnajstereoredovima na vežbalište. — Burni «Zdravo» u pozdrav kralju i kraljici i 3600 vežbača počinje s proslim vežbama propisanim i za međunarodnu utakmicu. Izvedene su veličanstveno.

Odmah zatim nastupe u istom broju Sokolice. Nastup proslim vežbama nije bio tako točan; inače su ispale savim dobro.

Za prvi svesokolski sleš bila je sprema odlična i mi, koji postojimo već po veka, želimo iz sveg srca onaj dan, kad ćemo moći da pokažemo takav stepen dovršenosti.

Jugoslovenski Sokoli: Zdravo, zdravo!

Evo českih Sokolova! Nastupe istovremeno na 10 ruča koje su poslavljene u obliku križa. Nastup je točan. Sledi 2000 českih Sokolica s teškim proslim vežbama. Vrućina je nesnosna. Nekoliko Sokolica se onesvestilo. Nastupe još česki Sokoli s proslim vežbama. Murnikov «Naprej» zaključuje nastup.

Službeni pozdrav. U određeno vreme saberu se naši vežbači za polazak na službeni pozdrav. Sa saveznom barjakom na čelu i pozdravljani neprestanim «Zdravo» išli smo u «Casino» gde nas čeka rout. Hteo bi da napišem sve pošan-

kosti tog događaja, koji će ostati u večnoj uspomeni svima onima, koji su se tu desili, ali mi je prostor odmeren. Da kažem još samo to, da je to bio u velikom doček u Turinu god. 1911.

Došlo je vreme govora.

Starosta Ravnihar pozdravi u više jezika delegate i vežbače koji su došli iz tujih država zaželeći jim dobrodošlicu. Ponosan i veseo je što ih može primiti u lepom gradu Ljubljani; nada se da će odneti svi iz nje najlepše uspomene.

Govorili su još dr. Scheiner, starosta českih Sokola te francuski i luksemburški izaslanik. Iza njih govorio je još belgijski izaslanik koji je rekao ovo:

Gospodine predsedniče, gospode i gospodo, dragi moji drugovi Sokoli! Govori Vam vežbač. Kad smo primili Vaš srdačni poziv, osetili smo dužnost i veselje da mu se odazovemo. I gospodo, evo nas!

Pre svega dozvolite mi, kad govorim izvan granica Belgije, da se setim onih kojih nema među nama, da počastim uspomenu onih, kojima nije suđeno da slave danas prvi savezni praznik mlade Jugoslavije.

Duboko se klanjam seni onih, koji su mrtvi za pravdu i pravednost.

Savez belgijskih gimnastičara, koji slave 50 godišnicu opstanka, osobito je sretan, što je reprezentiran — da se tako izrazim — kod krštenja Vašeg saveza.

Mi bi svi želeli da bi taj korak u nov život bio pozdravljen i proslavljen po našem počasnom predsedniku Cupérusu koji je naš otac već 50 godina. Visoka starost nije mu dozvolila da ide na tako dug put. Vrlo mu je žao što nije mogao da prisustvuje ovoj velikoj proslavi.

Moji dragi drugovi Sokolovi!

U ime belgijskog gimnastičkog saveza, u ime njegova predsednika koji je i predsednik međunarodnog gimnastičkog saveza, nosim vam bratski pozdrav belgijskih gimnastičara; pozdrav malene države novoj državi, koje su vezane žalošću, koja spada u povest. Belgijanski savez želi Vašoj ustanovi krepkoga i lepoga razvika. On se nada da će ostati srdačni odnosi, koji družu naše zemlje takvi kakvi su danas za međusobno dobro.

Gospodo, još imam jednu zadaću. Nj. V. Albert I., naš kralj, htijući pokazati svoje prijateljstvo do Vaše zemlje, ovlastio nas je, da Vam predamo dve stvari: To su 2 sata napravljena iz čelika jednoga topa, koji je branio onaj historički komad Belgije, što je ostao u velikom ratu nedotaknjen od neprijatelja. Kralj je izrazio želju, da se satovi izruče dvema najboljima jugoslovenskim takmacima.

Federacija belgijskih gimnastičara ovlastila me da Vam izručim ove dve vaze kao dar za međunarodnu utakmicu. Izabrali smo kristal, jer u njem vidimo simbol kakva da bude i ostane gimnastika: čista.

Gospodine predsedniče jugoslovenskoga Saveza, posebno se radujem, što mogu da Vam izručim zadnji dokaz simpatije koju imam za Vaš Savez. Predajem Vam u ruke veliku medalju, kojom federacija belgijskih gimnastičara službeno priznaje jugoslovenski sokolski Savez za svojega pobratima.

Gospodo, želim Vašem Savezu sve najbolje. Njegovim propagatorima i starima pobornicima dr. Ravniharju i dr. Murniku, kojima pridružujem prijatelja svih gimnastičara simpatičnoga druga Vanička, želim zdravlje da sretno i plodonosno nastave svetu zadaću. Svima kličem:

Braćo i sestre — zdravo! Zdravo Ljubljana! Zdravo Jugoslavija!

Starosta Ravnihar ganut zahvalio se govorniku. Govorili su još Brown za Englesku i Jonescu za Rumuniju. Sledilo je razdavanje za međunarodnu utakmicu. Česka Obec Sokolska izabrala je dar kralja Aleksandra: krasnu zlatnu uru sa dijamantima — pravi umotvor! Lannic (za Belgiju) dobio je dar Jugoslovenskog Sokolskog Saveza: lepu pisaću garnituru iz domaćeg crvenog mramora.

(Nastaviće se.)

IZ UREDNIŠTVA

Radi obilega aktuelnoga gradiva je današnja številka za 8 strani obsežnejša — ena prihodnjih bo za toliko manjša.